

Romák képzésének támogatása a bélapátfalvi járásban

**„Komplex humán erőforrás
fejlesztés a bélapátfalvi járásban”**

EFOP-1.5.3-16-2017-00067

Bélapátfalva Város Önkormányzata

Columbus PR. Kft.

2019.

Tartalom

1.	HELYZETFELTÁRÁS	4
1.1.	MEGVALÓSÍTÁSI HÁTTÉR.....	4
1.2.	A PROJEKTBEN MEGVALÓULÓ PROGRAMOK GAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS KÖRNYEZETI HÁTTÉRÉNEK BEMUTATÁSA	5
1.3.	NÉPESSÉG ÖSSZETÉTELE, NEMZETISÉG	12
1.4.	KONZORCIUMI TAGOK BEMUTATÁSA.....	13
1.4.1.	Balaton Község Önkormányzata.....	13
1.4.2.	Bekölce Község Önkormányzata	16
1.4.3.	Bélapátfalva Város Önkormányzata	20
1.4.4.	Bükkszentmárton Község Önkormányzata.....	24
1.4.5.	Mikófalva Község Önkormányzata	27
1.4.6.	Mónosbél Község Önkormányzata.....	29
1.4.7.	Nagyvisnyó Község Önkormányzata.....	31
1.4.8.	Szilvásvárad Község Önkormányzata	35
1.4.9.	Egercsehi Község Önkormányzata	40
1.4.10.	Szúcs Község Önkormányzata	43
1.5.	HÁTRÁNYOS HELYZETŰ CSOPORTOK: ROMÁK.....	45
2.	IGÉNYFELMÉRÉS	49
3.	CÉL MEGHATÁROZÁSA	52
4.	MEGVALÓSÍTHATÓSÁG	56
	Romák Képzését Támogató Mentor Szolgálati képzés	58
	Képzés célja:	59
	A Mentor jelöltek szükséges kompetenciái:	59
	Jelentkezés módja:	59
	Képzés tematikája:	60
	Képzés módja:	60
	Képzés során a mentortól elvárt kompetenciák:	60
	Képzés hossza:.....	61

Képzés helyszíne:.....	61
Finanszírozása:	61
A képzés megvalósításának személyi feltételei:.....	62
Eszközigény:	62
Mentor feladata:	62
A Mentor által alkalmazott módszerek:	63
Szakmai ajánlás a gyakorlati megvalósításra:	63
A képzést követően a Mentortól elvárt eredmények:	66
5. ÖSSZEFOGLALÁS.....	67
6. Mellékletek.....	69
7. Források.....	76

1. HELYZETFELTÁRÁS

1.1. MEGVALÓSÍTÁSI HÁTTÉR

Magyarországon kiugróan nagyok a területi különbségek, legyen szó akár a képzett munkaerő rendelkezésre állásáról, a foglalkoztatottság és munkanélküliség mértékéről, vagy a deriváltságot mérő mutatókról. Az egyes területi egységek kumulatív módon tartalmazzák a különféle gazdasági, szociális, infrastrukturális hátrányokat, melyek gyakran ugyanazokban a térségekben összpontosulnak, együttesen korlátozva az ott lakók életesélyeit. A regionális különbségek kedvezőtlen hatása tehát horizontálisan és összetett mechanizmusok révén érvényesül, így kezelése is csak komplex, ágazatközi megközelítéssel, integrált megoldások keresésével és adaptálásával valósulhat meg sikeresen. Célunk az aktív befogadás, többek között az esélyteremtés és az aktív részvétel előmozdítása, valamint a foglalkoztathatóság javítása érdekében, valamint foglalkoztatáshoz való hozzáférés megkönnyítése érdekében a társadalmi vállalkozói szellem, a társadalmi vállalkozásokba történő szakmai integráció és a szociális és szolidáris gazdaság előmozdítása. Tematikánk kidolgozása során a Hátrányos Helyzetű célcsoportok közül, most a romák munkaerőpiacra történő beintegrálására helyezük a hangsúlyt és erre szeretnénk megoldást találni módszertanunkkal.

Az előbb említettek megvalósulása érdekében **Balaton** Községi Önkormányzat vezetésével, **Bekölce, Bélapátfalva, Bükkszentmárton, Mikófalva, Mónosbél, Nagyvisnyó, Szilvásvárad, Egercsehi, Szúcs** konzorciumi formában „Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben – kedvezményezett térségek” című konstrukcióhoz EFOP-1.5.3-16-2017-00067 kódszámon „Komplex humán erőforrás fejlesztés a bélapátfalvi járásban” elnevezéssel támogatásra irányuló igényt (pályázatot) nyújtott be, mely pozitív elbírálásban részesült.

1.2. A PROJEKTBEN MEGVALÓULÓ PROGRAMOK GAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS KÖRNYEZETI HÁTTERÉNEK BEMUTATÁSA

A BÉLAPÁTFALVAI JÁRÁS 2013-tól Heves megyéhez tartozó járás, székhelye BÉLAPÁTFALVA. Népeségével az ország legkisebb népességű járása, amely azonban számos helyi és országos védettségű természetes és épített örökséggel rendelkezik.

A vidék jellege aprófalvas, amely a domborzati adottságokból ered. A legrégebbi lakott területek BÉLAPÁTFALVA és SZILVÁSVÁRAD környéke.

A tömegközlekedést az autóbusz közlekedés biztosítja, mert vonattal a legtöbb település nem elérhető. Az utak minősége, állaga viszont erősen romlott az utóbbi években, rossznak mondható. A térség tőkevonzó képességét, a változási aktivitás erősödését nagymértékben befolyásolja a megközelíthetőség, a hatékony szállítási útvonalak megléte. A megyeszékhely valamint a konzorciumi települések közötti buszközlekedés megfelelő, azonban az egymás közötti közlekedés sok esetben nehézséget okoz.

A térség vasútvonalai közül a Szilvásváradon áthaladó vonal üzemel, amely az egyik legszebb hegyvidéki vasútvonal Magyarországon. A több mint 110 éves Szalajka-völgyi kisvasút, az ország legforgalmasabb kisvasútja, bár ez nem a hagyományos vasúti közszolgáltatás része.

Vízi és légi közlekedés nem jellemző; hajózásra és szállításra alkalmas folyó, valamint repülőtér, leszállópálya nem található a vizsgált területen.

Az ország Észak-magyarországi régiójában van a legnagyobb kiterjedésű természetvédelmi terület (4 nemzeti park és 5 tájvédelmi körzet), ezért ez a terület természetvédelmi szempontból is különlegesnek számít. A legjelentősebb a Bükki Nemzeti Park Heves megyéhez tartozó része, amely érinti Nagyvisnyót, Szilvásváradot, BÉLAPÁTFALVÁT és MÓNOSBÉL községet is. BÉLAPÁTFALVA környékének meghatározó táji eleme a kiemelkedő mészkőtömeg (BÉLKŐ 815 m), Szilvásváradnak pedig elsősorban a Szalajka vízésés, az Istállós-kői barlang és a pizstrángos tó. A mai napig több település őrzi a palóc hagyományokat, amelyekhez kapcsolódóan kulturális rendezvényeket is kapcsolnak (pl. Palóc Napok) A települések nagy részén tevékenykednek civil szervezetek, hagyományőrző csoportok, kórusok. A lakosság részére az Önkormányzatok együttműködve a civil szervezetekkel szívesen szerveznek hagyományokra alapozó

programokat. Ezeknek a civil szervezeteknek, amatőr csoportoknak a tevékenységei többségében a folklórhoz, illetve a falukép megóvásához, bűnmegelőzéshez, tűzvédelemhez, oktatáshoz, sporthoz köthetőek.

A projekt a Konzorciumvezető **Balaton Községi Önkormányzat** vezetésével további 9 település – **Bekölce, Bélapátfalva, Bükkszentmárton, Mikófalva, Mónosbél, Nagyvisnyó, Szilvásvárad, Egercsehi, Szúcs** - által alkotott konzorcium területén valósul meg. A települések Egercsehi és Szúcs kivételével –amelyek az Egeri Járáshoz tartoznak - a Bélapátfalvai Járáshoz tartoznak, amely járás a 290/2014 (XI.26.) Kormányrendelet szerint kedvezményezett járás.

Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település a 105/2015. (IV.23.) Kormányrendelet szerint Bükkszentmárton és Szúcs, továbbá *jelentős munkanélküliséggel sújtott* település Bükkszentmárton, Egercsehi és Szúcs.

A térség felzárkóztatása nagyon fontos, hiszen leszakadása egyre súlyosabb társadalmi feszültségeket generál. Fokozódó elvándorlás, előregedés, elszegényedés és a **romák** mind nagyobb számú megjelenése jellemző.

Az élhető települések kialakítása és a megfelelő gazdasági potenciál elérése érdekében szükséges a települések és a közösségek közötti együttműködés erősítése, a gazdasági és idegenforgalmi célkitűzések összehangolása, a humán erőforrás fejlesztése, valamint a települések hátrányos helyzetű lakosságának segítése a munkaerő-piacra való bekapcsolódásba.

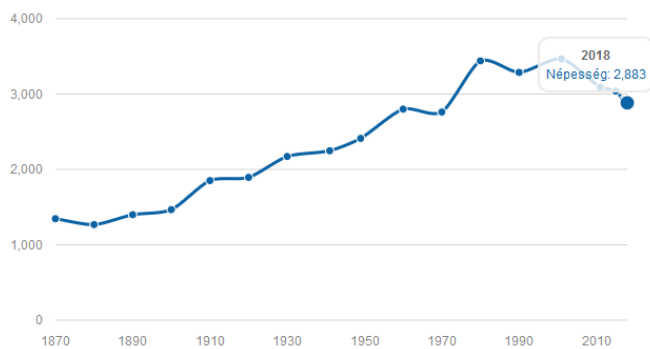
1. táblázat: Konzorciumhoz tartozó települések nagysága terület és lakónépesség szerint (2018. január 1.)

KSH kód	Település	Település típusa	Település területe (100ha)	Állandó férfi lakosság összesen	Állandó női lakosság összesen	Állandó lakosság összesen
33260	Bélapátfalva	város	36,6	1 339	1 544	2 883
11527	Balaton	község	13,2	517	543	1 060
04400	Bekölce	község	14	319	333	652
22099	Bükkzentmárton	község	8	158	168	326
16610	Egercsehi	község	10	653	695	1 348
31282	Mikófalva	község	14	344	359	703
31565	Mónosbél	község	14	191	193	384
28282	Nagyvisnyó	község	43	466	480	946
05643	Szilvásvárad	község	38	771	815	1 586
13523	Szúcs	község	8,5	213	193	406

Forrás: www.nepesseg.com/heves

1. ábra:

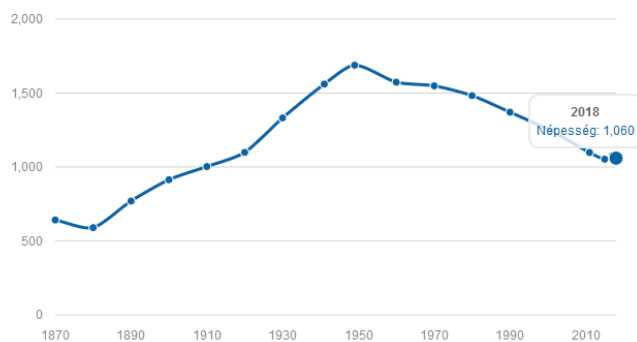
Bélapátfalva népességének alakulása 1870-től 2018 -ig (fő)^[1] ^[2]

<http://nepesseg.com/heves/belapatfalva>

2. ábra:

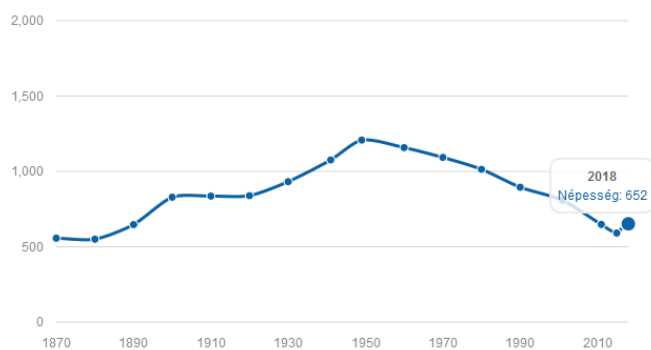
Balaton népességének alakulása 1870-től 2018 -ig (fő)^[1] ^[2]

<http://nepesseg.com/heves/balaton>

3. ábra:

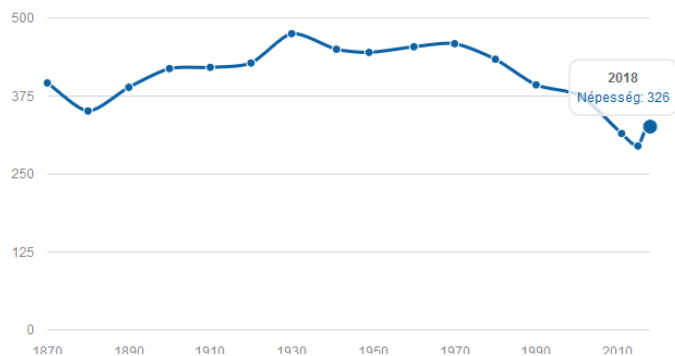
Bekölce népességének alakulása 1870-től 2018 -ig (fő)^[1] ^[2]

<http://nepesseg.com/heves/bekolce>

4. ábra:

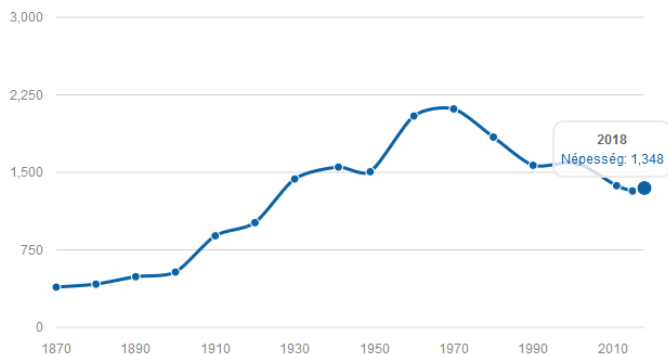
Bükkszentmárton népességének alakulása 1870-től 2018 -ig (fő) [\[1\]](#) [\[2\]](#)

<http://nepesseg.com/heves/bukkszentmarton>

5. ábra:

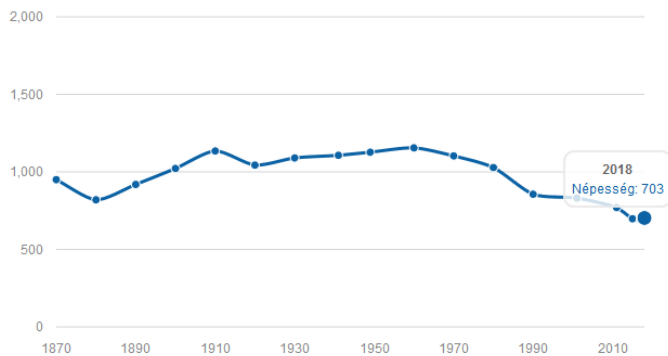
Egercsehi népességének alakulása 1870-től 2018 -ig (fő) [\[1\]](#) [\[2\]](#)

<http://nepesseg.com/heves/egercsehi>

6. ábra

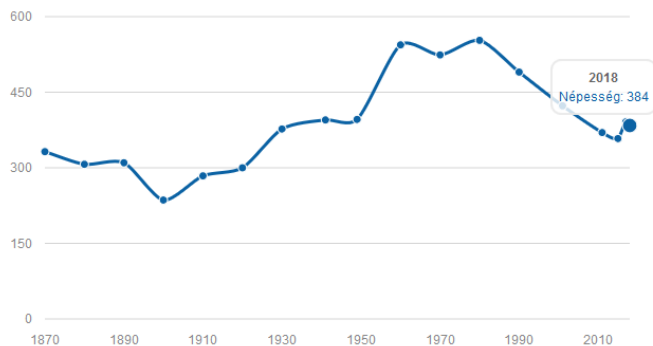
Mikófalva népességének alakulása 1870-től 2018 -ig (fő) [\[1\]](#) [\[2\]](#)

<http://nepesseg.com/heves/mikofalva>

7. ábra

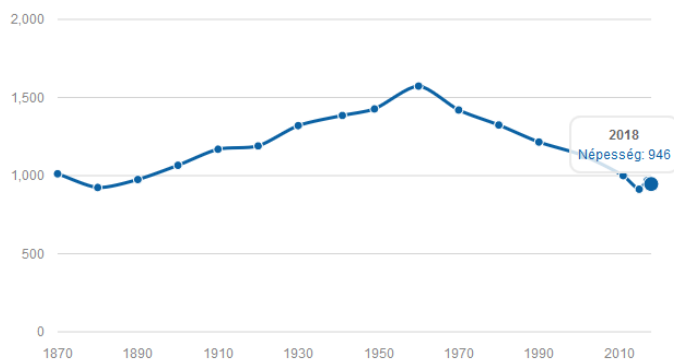
Mónosbél népességének alakulása 1870-től 2018 -ig (fő) [\[1\]](#) [\[2\]](#)

<http://nepesseg.com/heves/monosbel>

8. ábra

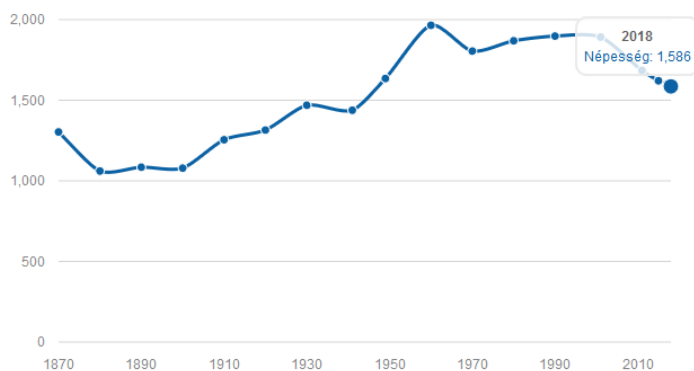
Nagyvisnyó népességének alakulása 1870-től 2018 -ig (fő) [\[1\]](#) [\[2\]](#)

<http://nepesseg.com/heves/nagyvisnyo>

9. ábra

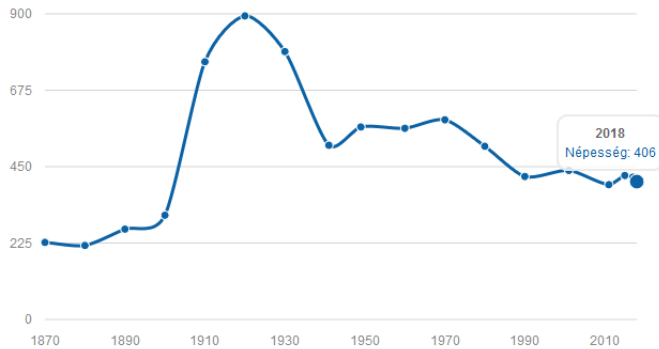
Szilvásvár népségének alakulása 1870-től 2018 -ig (fő) [\[1\]](#) [\[2\]](#)

<http://nepesseg.com/heves/szilvasvarad>

10. ábra

Szűcs népességének alakulása 1870-től 2018 -ig (fő) [1] [2]

<http://nepesseg.com/heves/szucs>

A szűkebb értelemben vett (migrációs hatásoktól függetlenül) demográfiai leépülés a Konzorciumot alkotó településekre egyaránt jellemző; Bekölce, Bükkszentmárton, Mónosbél és Nagyvisnyó kivételével a lakónépesség száma a 2010-es adatokhoz képest csökkent. A tartós népességfogyás mellett további nagy probléma az előregedő társadalom és az alacsony születések száma.

A térség népességmegtartó ereje is igen rossz. Munkahely hiányában a fiatalabb és a középkorú réteg jobb megélhetés reményében a megye középső területei, illetve az ország nyugati területei felé vándorol. Az utóbbi években különösen megemelkedett a külföldön munkát vállalók száma is, akik sok esetben családjukkal együtt költöznek el.

Az elvándorlókkal párhuzamosan ugyanakkor megjelennek a szociális bevándorlók, akik az olcsóbb megélhetési körülmények miatt érkeznek a térségbe (pl. ingatlan árak jóval alacsonyabbak)

1.3. NÉPESSÉG ÖSSZETÉTELE, NEMZETISÉG

A népesség összetételének vizsgálatakor fontos kitérnünk a **roma nemzetiség magas arányára**. A 2011-es népszámlálás hivatalos adatai szerint Heves megyében a nemzetiséghez tartozók 85 százalékát a romák alkották. A 2001. évi népszámláláshoz képest számuk 54 százalékkal emelkedett, így a megye népességének 6,3 százaléka vallotta magát e nemzetiséghez tartozónak.

A Konzorciumot alkotó települések lakosai között az alábbi létszámban vannak jelen romák:

2. táblázat: Roma népesség – népszámlálási adatok 2011

Roma népesség száma - Népszámlálási adatok 2011	
Település	Létszám (fő)
Balaton	87
Bekölce	15
Bélapátfalva	228
Bükkszentmárton	47
Mikófalva	8
Mónosbél	-
Nagyvisnyó	19
Szilvásvárad	17
Egercsehi	115
Szúcs	103

A hátrányos helyzetű, jellemzően roma lakosság korábban megindult szegregációja töretlenül erősödhet. A romák megyei arányát illetően a 2011.évi népszámlálás adatai alapján Heves megyében 19 312 ember vallotta magát a roma nemzetiséghez tartozónak. A családi (kulturális) háttér szintén nagyban befolyásolja a felnövekvő gyermekek iskolai (és később munkaerő-piaci) előmenetelét, későbbi életesélyeit. Az iskolát végzés nélkül elhagyók számánál jelentős különbségek mutatkoznak a tanulók etnikai háttere alapján: a roma tanulók valamivel kevesebb, mint fele (48%) esik ki az oktatásból, míg a nem roma fiatalok kb. 9%-át érinti a probléma. Élethelyzetükből és tanulatlanságukból adódóan nagyon nehezen tudnak beilleszkedni a társadalomba, valamint sok esetben olyan családmódellet hoznak magukkal, amelybe sem a tanulás, sem a munka „nem fér bele”. A későbbi életpályamódellet kialakításához célzott programokkal szükséges segíteni az itt élő lakosságot, akár családi, akár csak a szülők számára szervezve.

1.4. KONZORCIUMI TAGOK BEMUTATÁSA

1.4.1. Balaton Község Önkormányzata

Balaton község Heves megye északi részén található, amely közvetlenül határos Borsod-Abaúj-Zemplén megyével. Miután a község Heves megye szélén fekszik, elhelyezkedése erős befolyásoló tényezőként mutatkozik a település gazdasági, illetve munkaerő-piaci helyzetében.

A lakosság megélhetését hosszú időn keresztül a termőföld biztosította, amelyet 1845-től a szénbányák, 1864-től 1991-ig pedig a Borsodnádasi Lemezgyár váltott fel. A Lemezgyárban a lakosok közel 70%-a dolgozott.

A település *infrastrukturális ellátottságát* tekintve elmondható, hogy a megfelelő életminőséghez elengedhetetlen villany, ivóvíz-, csatorna-, gáz-, és szennyvízhálózat, telefon és távközlési hálózat (internet, TV), valamint szemétszállítás a lakosság számára elérhető.

A községbe vezető és azon áthaladó *úthálózat* 2015-ben került felújításra, azonban az egyes településrészek útburkolatának helyreállítása jelenleg is folyamatban van. Az

önkormányzati felújítások, bővítések, fejlesztések a szerény anyagi körülmények miatt jelenleg csak pályázati úton lehetségesek.

A község orvosi rendelője, valamint gyógyszertára 2018-ban, pályázat keretein belül újult meg.

A lakosság oktatását 1 óvoda, 1 egyházi fenntartású, 8 osztályos általános iskola 2 tagiskolával, valamint 1 könyvtár segíti. Bölcsőde nem működik a településen, pedig igény lenne rá; ez a szolgáltatás BÉlapátfalván vehető igénybe.

A település önkormányzata jó kapcsolatot ápol a térségben működő civil szervezetekkel, valamint a környék településeivel, így egyes közfeladatokat társulás formájában, illetve szolgáltatási szerződés útján valósítanak meg.

A településen kevés vállalkozás, kiskereskedelmi üzlet, vendéglátóhely található, valamint földrajzi elhelyezkedése révén a környező városok megközelítésének közlekedési nehézségei is akadályozó tényezőt jelentenek.

A szociális étkezés a rászorulóknak napi egyszeri meleg étkezés formájában biztosított, valamint a Szilvásvárad Szociális Szolgáltató Központtal közös társulásban a család- és gyermekjóléti szolgáltatások is elérhetőek. A községben a házi segítségnyújtást egyrészt civil szervezet, másrészt a Szilvásvárad Szociális Szolgáltató Központ végzi. A gyermekjóléti alapellátást és szakellátást az Önkormányzat szintén a Szilvásvárad Szociális Szolgáltató Központtal való társulással látja el.

Az önkormányzat 1996-ban a Balaton Község Közművelődéséért Közalapítványt, majd 2012-ben a Balatoni Faluközösséget hozta létre, amely helyszíneként a Könyvtárban, Művelődési házban, Tájházban, illetve a községi parkban kínál szabadidős programokat, közösséget megmozgató tevékenységeket.

Az önkormányzat és egyes intézményei (óvoda, iskola, védőnői szolgálat, gyermekjóléti szolgálat), a háziorvosi szolgálat (vállalkozás formájában üzemel), a rendőrség valamint az egyház között kiemelnénk a példás összefogást és az egymás közötti kölcsönös felelősségvállalást, amelynek köszönhetően a településen élő hátrányos helyzetű csoportok rendszeres segítségnyújtásban részesülnek.

A településen élő lakosságon belül a **romák** aránya kb. 10 %, akik egyben mélyszegénységben élők is, azonban a mélyszegénységben élők között legfeljebb minden második roma.

Gazdasági és társadalmi hátrányként egyaránt kiemelhetjük az alacsony iskolázottságukat, amely több, a megfelelő életminőséghez elengedhetetlen tényezőt is magába foglal: szegénység, alacsony kereseti lehetőség, korai iskolaelhagyás, családon belüli erőszak, bűnözés, rossz egészségi állapot, korai halálozás. Ezen társadalmi rétegek esetében az önkormányzat által nyújtott segélyeknek, az önkéntes adományoknak, családtámogatásoknak nagy jelentőségük van.

A mélyszegénységben élők és romák a település önkormányzatának saját fenntartású intézményeiben a közfoglalkoztatás útján kerülnek alkalmazásra, tehát a regisztrált munkanélküli romákra és mélyszegénységben élőkre korlátozódik foglalkoztatásuk. Feltétlen kiemelendő, hogy a foglalkoztatás területén a romák hátrányos megkülönböztetése, az etnikai konfliktusok nem jellemzőek, valamint a településen szegregátum nem található! A roma közösség a nem roma lakosság közé teljesen integrálódott. Roma kisebbségi önkormányzat nem működik a településen.

A roma családok minden tagját szükséges lenne valamilyen formában segíteni. Elsősorban az alacsony iskolázottság miatt alapkompétencia fejlesztésekre, illetve felzárkóztató képzésekre lenne szükség, de a családon belüli. A munkanélküliség csökkentése érdekében a közmunkaprogramba való bevonásukat, valamint a település és annak környezetében munkahelyek kialakításával kellene segíteni őket. A civil szervezetek sokrétű feladatellátása lehetősége teremt számukra a munkaerő-piacra való visszatérésre.

Balaton Község Közművelődéséért Közalapítvány:

- Feladata Balaton község lakosságának teljes közösségét felölelő kulturális, művelődési és sport programjának szervezése, lebonyolítása;
- a kulturális örökség megőrzése.

Néptánc csoport:

- a helyi a néptáncosok egy kis csoportját fogja össze.

Faluközösség:

- a település lakosságának művelődési, kulturális, zenei és szabadidős tevékenységének magasabb színvonalra emelése, aktivitásának növelése.

Balatoni Sportegyesület:

- a településen az erőemeléshez és a futballhoz köthető sporttevékenység szervezése, valamint a sporttevékenység feltételeinek megteremtése.

Magnum Lövész Egylet Balaton:

- az Egylet tevékenysége sportlövészet.

1.4.2. Bekölce Község Önkormányzata

Bekölce település a Pétervásári-dombságon, a Bükk hegység lábánál helyezkedik el. Miután megyehatáron fekszik, az évszázadok alatt többször csatolták Borsod megyéhez, majd vissza Heves megyéhez. 2013. január 1-től a Balatoni Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozik.

Az 1930-as években a lakosság 1/3-a őstermeléssel, a többi lakos a bányászatban, iparban, kereskedelemben és közszolgáltatásban dolgozott. A település népessége az 1960-as éveket követően rohamosan csökkent, 2018-as adatok szerint a lakónépesség száma 652 fő, amelyből 40 fő a cigány kisebbséghez tartozik. A lakosság összetétele alapján az időskorúak aránya 21%. A fiatal lakosok szinte mindegyike naponta ingázik, vagy a magasabb kereseti lehetőségek miatt a megye gazdasági tengelye (Gyöngyös – Hatvan - Eger), illetve a főváros felé tendálnak.

Az alapellátást biztosító intézmények jó színvonalon működnek; a településen 1 orvos (sajnos a személye nem állandó, ami nagy probléma, valamint külön gyermekorvos sincs) és 1 védőnő dolgozik (4 településen végzi munkáját; Balaton, Bekölce, Mikófalva, Bükkzentmárton). A gyermekek fejlődését 1 óvoda biztosítja, bölcsőde nincs. Az általános iskola 2013-ban megszűnt, így a tanköteles korú gyermekek Balaton község

egyházi fenntartású általános iskolájába járnak. A teljes felújításon átesett és minden igényt kielégítő Községi Ház és Könyvtár, valamint községi park színes programokat kínálnak a lakosoknak. Sportlétesítmény sajnos nincs, egyedül a konditermet tudják használni a lakosok. A közintézmények esetében folyamatosak a felújítások, az infrastrukturális ellátottság a település egészére jellemző.

A munkahelyek számát illetően nagy az elmaradás, a mezőgazdaságban tudnak elhelyezkedni a lakosok.

Balaton Község Önkormányzatához hasonlóan a település önkormányzata jó kapcsolatot ápol a térségben működő civil szervezetekkel, valamint a környék településeivel, így egyes közfeladatokat társulás formájában, illetve szolgáltatási szerződés útján valósítanak meg.

A település összlakosságának kb. 6%-a roma származású.

Az Önkormányzat igyekszik azokat a lakosokat bevonni a közmunkaprogramba, akik valamiért nem találnak munkát. A közfoglalkoztatottak száma minden évben közel 30 fő.

A településen 10 vállalkozás, 4 kiskereskedelmi üzlet, 2 vendéglátóhely található, amelyek fogadóképessége nem alkalmas/kevés a tartós munkanélküliek nagyobb számban történő foglalkoztatására. A település földrajzi elhelyezkedése révén a környező városok megközelítésének közlekedési nehézségei is akadályozó tényezőt jelentenek a foglalkoztatáshoz való hozzáférés terén. A frissen végzett fiatalokat a közmunkaprogramba igyekeznek időszakosan bevonni, a képzésükhöz, továbbképzésükhöz nincs megfelelő háttér.

A településen élő **romákat** és mélyszegénységben élőket az önkormányzat a saját fenntartású intézményeiben közfoglalkoztatottként foglalkoztatja. A foglalkoztatás területén a romák és mélyszegénységben élők hátrányos megkülönböztetése nem fordul elő; a településen szegregátum nem található, roma kisebbségi önkormányzat nincs, az etnikai konfliktusok nem jellemzőek, a roma lakosság teljes körűen integrálódott a nem roma lakosság közösségébe. A településen élő romák és mélyszegénységben élők helyzetét vizsgálva egyik legfontosabb problémaként az alacsony iskolai végzettséget és ezáltal a munkanélküliséget emelhetjük ki. Célzott fejlesztéssel, úgymint felzárkóztató iskolai képzésekkel, közmunkaprogramba bevonással, a roma nők munkába való visszatérésének segítségével, a normál családmóddel kialakításával, valamint a településen

és annak környezetében élő vállalkozások és civil szervezetek bevonásával szükséges lenne integrációjuk.

Az önkormányzat jó partneri kapcsolatot alakított ki a házi segítségnyújtást végző egyházi szervezettel, amelynek munkatársait lehetőségünk szerint támogatjuk munkavégzésükben, valamint másik két önkormányzattal közös hivatalt alapított.

Kisiskolásokért Alapítvány:

- Feladata tanulmányi kirándulások támogatása;
- az alapítói iskola tanulói számára a természet megismerése érdekében természetvédelem;
- az általános iskolai oktatás-nevelés támogatása;
- a tanulók kiemelkedő teljesítményének díjazása.

Bekölcei Mozgássérültek Egyesülete:

- Feladatuk tágabb értelemben az egészség megőrzése, betegségek megelőzése, gyógyító-, egészségügyi rehabilitációs tevékenység
- szociális tevékenység, családsegítés, időskorúak gondozása;
- nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés;
- emberi és állampolgári jogok védelme;
- információgyűjtés és közvetítés támogatásokról, lehetőségekről és az érintettek felé;
- a gyermekek kortárscsoportokhoz történő felzárkóztatásának elősegítése.

Bekölcei Polgárőr Egyesület:

Feladatuk sokrétű, mely a település lakosainak nyugodt és biztonságos életéhez járul hozzá:

- rendszeres megelőzési járőrtevékenységet végez;
- járőrszolgálati során a község közútjait, közműveit ellenőrzi, a hibákról haladéktalanul tájékoztatást nyújt az illetékes szervek, hatóságok felé, szükség szerint a helyszínt biztosítja;

- a közrend és közlekedésbiztonság, a bűncselekmények megelőzése és a baleset-megelőzés;
- gyermek- és ifjúságvédelem;
- a környezetvédelem érdekében önkéntes társadalmi munkát végez;
- a bűnalkalmak korlátozásával az ismertté vált bűncselekmények számának mérséklése,
- közbiztonság javítása;
- a lakosság és a bűnüldöző, valamint a rendvédelmi szervezetek közötti bizalom és együttműködés erősítése,
- a társadalmi munkában végzett bűnmegelőzési, közbiztonsági, megelőző vagyoni védelmi, a gyermek- és ifjúságvédelmi, baleset-megelőzési és környezetvédelmi tevékenység,
- az egyesület és a polgárőrség céljait megvalósító szervezetek munkáját elősegítő információk: jogszabály-változások, működési környezet változásai, módszertani ajánlások és útmutatók, bűnmegelőzési feladatok változásai, egyéb, a működéssel és a feladatokkal kapcsolatos megoldások közvetítése, nemzetközi tapasztalatok, módszerek, ajánlások honosítás, népszerűsítése;
- rendőri és rendvédelmi szervekkel, valamint a helyi (települési) önkormányzattal kapcsolatos feladatok végrehajtásának elősegítése, a lakosság és a bűnüldöző szervek közötti bizalom és együttműködés erősítése.

Bekölce Községért Alapítvány:

- Feladata Bekölce településén a gazdasági-, kulturális, és sportélet támogatása, fejlesztése;
- a közösségi tevékenység erősítése;
- a családok, kisközösségek és a települési szintű közösségi feladatok, célok támogatásának megvalósítása;
- a lakosság életkörülményeinek javítása.

Faluközösség Bekölce Fejlődéséért Egyesület:

Feladatuk a település fejlődési lehetőségeinek felkutatása, támogatása.

1.4.3. Bélapátfalva Város Önkormányzata

Bélapátfalva Egertől északra a Bükk hegység nyugati oldalán fekszik. A település az Eger-patak folyásának felső részén kialakult medence peremén helyezkedik el.

A település az Eger-patak völgyében futó országút mentén fekszik, amely adottság alapvetően meghatározza a település elérhetőségét. Az Eger–Putnok-vasútvonal melletti városnak két vasútállomása is van: Bélapátfalva vasútállomás és a Bélapátfalvi Cementgyár megállóhely, melyet az egykori Bélapátfalvi Cementgyárról neveztek el.

A település közlekedés-földrajzi helyzete alapján közúton - 2506.sz - és vasúton - Eger-Szilvásvárad vonal - közelíthető meg.

A városban helyi járat nem közlekedik. A helyközi járatok és a vonatközlekedés mellett a személygépjárművek biztosítják a közlekedést. A tömegközlekedés kielégítőnek mondható, igazodik a munkarendhez, illetve az iskola tanítási rendjéhez. Míg a települést átszelő főútvonal mentén elhelyezkedő településről könnyen elérhető a város központja, addig jónéhány környező településről (Bekölce, Bükkszentmárton és Mikófalva) csak hatalmas kitérővel lehetséges a település elérése. Ez egyrészt a járásközponti funkcióját is megkérdőjelezi, de óriási problémát jelent a Bélapátfalvára iskolába bejáró gyerekeknek és családjuknak is. A városon áthaladó forgalom a főútvonalat terheli.

Az elmúlt évekre a nagyon lassú, de folyamatos népességfogyás volt jellemző, amit a természetes fogyás és a vándorlási különbözet eredményez.

Az önkormányzat közös Önkormányzati Hivatalt működtet Mónosbél és Bükkszentmárton községekkel. A 3 település együtt alkotja a *Köznevelési Intézményfenntartó Társulást* és a *Bélapátfalvai Gyermekjóléti és Szociális Társulást*, amely utóbbi 2016. január 1-től működik.

A Bélapátfalva – Bükkszentmárton – Mónosbél Köznevelési Intézményfenntartó Társulás 2013. január 1-től működik. Az óvodai nevelés és a gyermekek napközbeni ellátásának feladatait a *Bélapátfalvai Százszorszép Óvoda, Bölcsőde és Konyha* látja el, a munkaszervezeti feladatokat a Közös Önkormányzati Hivatal látja el.

A Bélapátfalvai Petőfi Sándor Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola beiskolázási körzete további 5 kistelepülésre terjed ki (Balaton, Bekölce, Bükkszentmárton, Mikófalva,

Mónosbél), azonban más településekről is járnak ide iskolába (pl. Tarnalelesz). A bejáró gyerekek közül azon tanulók, akik nem a Bélapátfalvát átszelő főút mentén lévő településekről érkeznek óriási gondot okoz a bejárás. Bekölce, Mikófalva, Balaton és Bükkszentmárton esetében nem lehetséges Bélapátfalva megközelíthetősége átszállás nélkül. Ezen településekről nem közlekedik közvetlen buszjárat a járási központként is funkcionáló Bélapátfalvára.

A roma és egyéb nemzetiség számára vonatkozó hivatalos felmérés legutóbb 2011-ben készült el. A településeken élő **nemzetiségek** közül a romák száma a legnagyobb, mind a járási, mind a megyei átlagot felülmúló számban. Emellett német és román nemzetiségűek élnek még a településen kis számban. A településen szegregátum található.

A településen Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik, amely igyekszik kiállni és érvényesíteni a romák érdekeit. A szervezet működéséhez az önkormányzat biztosítja a személyi és tárgyi feltételeket, valamint egyes programok esetében (farsang, karácsony, gyermeknap) együttesen tevékenykednek.

Az iskola a **szegregáció megelőzése** céljából, valamint a tanuló szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányának ellensúlyozása céljából **képesség-kibontakoztató felkészítést** szervez, amelynek keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik. A képesség-kibontakoztató felkészítésben részt vevő tanulók nevelése-oktatása a többi tanulóval együtt, azonos osztályban, csoportban folyik úgy, hogy a hátrányos helyzetű tanulók párhuzamos osztályok közötti egyenletes elosztása valósul meg, elkerülve a szegregációs hatásokat.

3.táblázat: Roma népesség 2011. Népszámlálási adatok-Bélapátfalva

Roma népesség száma és aránya Bélapátfalva városban		
	fő	%
Bélapátfalva	228	7,4
Bélapátfalvai Járás	421	4,7
Heves megye	19 467	6,3

A város népességének iskolai végzettség szerinti besorolásáról szintén a 2011-es statisztikai adatok adnak hivatalos áttekintést. Valószínű, hogy a magasabb arányú roma lakosság száma a magyarázata annak, hogy a településen a statisztikai adatok alapján magasabb az alacsony végzettségű személyek száma. Mind az országos, de a megyei és a járási adatoknál is alacsonyabb a legalább 8. általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya. Még nagyobb a leszakadás a felsőfokú végzettséggel rendelkezők adataiban.

Az Önkormányzat rendszeresen pályázik, hogy a közfoglalkoztatás működjön a településen. Kifejezetten a fiatalok foglalkoztatását segítő program jelenleg nincs, amely ellentmondásos azzal a ténnyel, hogy a településen működő nagyobb cégek, illetve a közsféra is munkaerő kiánnyal küzd. Ennek oka, hogy a betöltendő állások végzettséghez és sok esetben gyakorlati tudáshoz kötöttek.

2 háziorvosi, 2 fogorvosi valamint 1 gyermekorvosi körzet, 1 mentőállomás működik. Az Egészségházban szemészet, reumatológia, nőgyógyászat, neurológia, ortopédia, fizioterápia, belgyógyászat és elsősegély nyújtó hely működik.

A településen bölcsőde, óvoda és általános iskola is működik, ahova a környékbeli településekről is áthordják a gyerekeket.

Bélapátfalvai Sport Közhasznú Egyesület:

- a település sportkoncepciójához alkalmazkodva sportszolgáltatást biztosít a helyi és környékbeli lakosság számára
- kiemelten célozza az egészségre történő nevelést, egészségmegőrzést, közösség építő sportolást, szabadidősportot.
- 2018-ban megkezdte működését a Bélapátfalvai Tanuszoda
- alapvető feladat a mozgás – sportolás lehetőségének biztosítása minden bélapátfalvai és környékbeli érdeklődő számára, illetve bármely sportág népszerűsítése

Bélapátfalvai Önkormányzati Tűzoltóság:

- Működési területén az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tüzesetek megelőzése;
- tüzeseteknél, a műszaki mentésnél való segítségnyújtás;

- tűzoltás és műszaki mentés hatékony biztosítása.

Bélapátfalva Idegenforgalmáért Közhasznú Egyesület:

- Bélapátfalva és környéke idegenforgalmának fellendítése, szervezése;
- az idegenforgalmat segítő kisvállalkozások szervezése és fejlesztése;
- idegenforgalmi fejlesztések kezdeményezése, tervezése, megvalósítása;
- természeti környezet védelme és népszerűsítése;
- épített kulturális örökség védelme és népszerűsítése.

Bélapátfalvai Cementgyár Horgász Egyesület:

- bélapátfalvai és környékbeli lakosok, érdeklődők, felnőttek és gyermekek számára a horgászat, mint sportág népszerűsítése;
- cél, hogy minél többen folyamatosan horgásszanak, vegyenek részt a Horgász Egyesület életében, az általa szervezett programokban;
- feladatuk a Gyári tó és környezetének folyamatos ápolása, karbantartása társadalmi munka keretében.

Bélapátfalvai Polgárőr Egyesület:

- helyi közrend és közbiztonság védelme;
- rendezvények helyszínének biztosítása.

Bükki Menyecskék Kulturális Egyesület:

- Bélapátfalva város és a Bélapátfalvai Kistérség hagyományainak, népdalkincsének összegyűjtése, feldolgozása;
- színpadi bemutatásra alkalmas előadások keretében és népszerűsítése hagyományőrző programokon keresztül.

1.4.4 Bükkszentmárton Község Önkormányzata

Bükkszentmárton (1947-ig Borsodszentmárton) község Heves megye Bélapátfalvai kistérségében. Bekölcétől 6 kilométerre, Egertől 24 kilométer távolságra. 1973-tól közigazgatási szempontból Bükkszentmárton, Mónosbél és Mikófalva is Bélapátfalvához tartozott. 1990-ben nagyközségi önkormányzat alakult Bélapátfalván, Bükkszentmárton és Mónosbél községekkel körjegyzőség formájában.

Bélapátfalvai központtal megalakult a Bélapátfalvai Kistérség Többcélú Társulása, mely ahhoz nyújtott segítséget, hogy egyes szociális és gyermekjóléti feladatokat társulási formában láttak el.

A Bélapátfalvai Kistérség Többcélú Társulása 2012. december 31-én jogutód nélkül megszűnt, 2016. január 1-től Szilvásvárad és Térsége Szociális Társulás formájában látja el a feladatokat.

A településen Bükkszentmárton Község Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik, amely szervezet az önkormányzattal közösen több program szervezésében is együttműködik, valamint a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal közösen igyekeznek kezelni a problémákat.

A településen működik a „Hét falu – egy hálózata” program keretében a SZETA alapítvány. Az elmúlt években a hátrányos helyzetűek, inaktívak munkaerő-piacra történő visszakерülése érdekében az önkormányzat közfoglalkoztatással igyekezett segíteni a munkavégzéshez kapcsolt, munkajövedelemmel járó foglalkoztatást.

A Bélapátfalva és Térsége Gyermekjóléti és Szociális Társulás az egészségügyi ellátásokon kívül szociális és gyermekvédelmi feladatokat egyaránt ellát, amely 2013. január 1-től öt település összefogásában működik. 2016. január 1-től Szilvásvárad és Térsége Szociális Társulás formájában látja el szociális alapszolgáltatási feladatokat.

A szociális alapszolgáltatásokhoz kapcsolódóan a szociális étkeztetést, házi segítségnyújtást, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, az idősek nappali ellátását (Idősek Klubja), valamint családsegítő szolgáltatást biztosít. Ezeket a szolgáltatásokat általában a kedvezőtlen életkörülmények között élők, idősek, betegek és a fogyatékkal élők veszik igénybe.

Az itt élők helyben nem tudnak munkához jutni, ezért el kell utazniuk a munkavállalóknak ahhoz, hogy munkát kapjanak. A fiatalok napi ingázása, valamint elvándorlása a jellemző. A mélyszegénységben élőket és a romákat az önkormányzat a közmunkaprogram keretében tudja foglalkoztatni.

Bükkszentmártonban jelen van egy olyan településszegmens, amely a szociálisan hátrányos helyzetűek lakóhelye leginkább. Mivel e térségben a település többi részéhez képest az árak töredékéért lehet telket vagy házat venni, ez a tény mindig a hasonló szociális helyzetűeket vonzza oda. Az itteni életkörülmények több esetben a legelemibb követelményeket is alulmúlják, egészségügyi és komfortszempontból egyaránt, azonban a szociális ellátó rendszer – családsegítő, idősek otthona – remekül működik a településen, ezért hajléktalanok nem élnek itt. Szegregátum a községben nincs.

Heti 1 alkalommal Balaton községből jár át 1 Védőnő, valamint 1 orvosi rendelő is működik, ahol a felnőtteket és a gyermeket egyaránt ellátják.

Az idősek és szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek ellátását a Szilvásvárad Szociális Szolgáltató Központ 2016. január 1-től Szilvásvárad és Térsége Szociális Társulás formájában végzi. A községben bölcsődei, óvodai és általános iskolai ellátás nincs, amely ellátás a gyermekek életkorának megfelelően Béalápátfalván érhető el. A helyi sportegyesület az utánpótlás nevelésben kiemelkedően fontos szerepet játszik a gyermekek és fiatalok szabadidejének hasznos és egészséges eltöltésében, lehetőséget adva minden gyermeknek megkülönböztetés nélkül.

A településen egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezet nem működik, azonban az önkormányzat és a Római katolikus Egyház kapcsolata jó.

Béalápátfalva – Bükkszentmárton - Mónosbél települések közös önkormányzati hivatalt működtetnek, illetve a 3 település együtt alkotja a Köznevelési Intézményfenntartó Társulást és a Gyermekjóléti Szociális Társulást.

Bükkszentmárton Községért Alapítvány

- Az Alapítvány legfontosabb feladata Bükkszentmárton község gazdasági-, kulturális- és sport életének fejlesztése;
- a község lakosainak életkörülményeinek javítása.

Falu(sz)építők Bükkszentmártoni Egyesülete

- Az egyesület célja, hogy a bükkszentmártoni és környező falvak lakossága körében (minden korcsoportban) elősegítsék a családi kapcsolatrendszerek megerősítését, működését annak érdekében, hogy a családok között létrejöjjön egy szomszédságon alapuló természetes védőháló;
- a természetes védőháló eredményeként létrejöjjön egy új közösségi identitás, amely szintetizálja a falvak, a kistérség régi értékeit, hagyományait és a "beköltözők" városias életformáját, és amely erősíti a környék társadalmi kohézióját
- a szomszédsági kapcsolatokon nyugvó természetes védőháló kölcsönös segítséget nyújtson a gyerekek neveléséhez, felügyeletéhez, csökkentse a gyermekes családok terheit
- részlegesen pótolja azokat a helyben hiányzó szolgáltatásokat, amelyek elérése nehézkes és /vagy drága a gyermekes családok számára;
- céljuk, hogy javuljanak a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű csoportok munkavállalási esélyei; a (tartós) munkanélküliek, a kisgyerekesek, a nagycsaládosok, az egyszülős családok, a gyesről, a gyedről visszatérők be tudjanak lépni a hivatalos munkaerőpiacra;
- csökkenjen a társadalmi távolság a roma és nem roma lakosság, illetve családok között, a hátrányos helyzetű, szegénységben élő családok mobilitási esélyei javuljanak.
- fontosnak tartják, hogy kialakuljon a serdülők, a fiatalok kötődése a lakóhelyükhöz;
- helyben szerveződő közösségekben felelős testvéri, baráti és társas kapcsolatokat alakítsanak ki, amelyek hozzájárulnak a későbbi tudatos életúthoz, gyerekvállaláshoz, családtervezéshez.

Az Egyesület igyekszik megóvni a térség épített és természetes környezetét, ugyanakkor fejleszti a környék idegenforgalmát és turizmusát.

Bükkalja Vadásztársaság:

Tagjai részére kulturált vadászati lehetőséget biztosít:

- tagjai számára vadászatok szervezése,
- a vadászati hagyományok ápolása,
- részvétel - akár egyesületként, akár tagjai közvetlen közreműködése által - az országos és területi vadászati kulturális és érdekképviselői szervezetek munkájában.

1.4.5. Mikófalva Község Önkormányzata

Mikófalva, a Bükk hegységben, az Eger patak felső folyásánál szétterülő kisebb medence nyugati szélén, Egertől 23 km-re fekszik.

Az 1930-as évekig a lakosság zöme földműveléssel foglalkozott, majd az azt követő évektől megemelkedett a bányászok, gyári munkások, vasúti munkások száma. A település fejlődése folyamatos volt, kiépült a villany-, víz-, telekommunikációs-, gázvezeték, valamint a szennyvízközmű hálózat. Az utak minőségének jó, a belterületi lakó utak közel 100%-a aszfalt burkolattal ellátott.

A teljes infrastruktúra kiépülése ellenére a lakosság száma sajnos folyamatosan csökken; miután helyben nincs munkalehetőség, sokan elköltöznek, illetve az aktív dolgozók zöme is ingázik más településre, amelyet a közlekedés is megnehezít.

A közigazgatási feladatokat 2013. január 1-től közös önkormányzati hivatal keretén belül látják el, melynek székhelye Balaton. Roma nemzetiségű kisebbségi önkormányzat nincs. Jó kapcsolatot ápolnak a térségi civil szervezetekkel, valamint a környező települések önkormányzataival. Esetenként társulás formájában, valamint szolgáltatási szerződés útján végzik közfeladataikat. Közfoglalkoztatás útján igyekeznek segíteni a tartós munkanélkülieken, akik száma évről évre megközelíti a 10 főt. A település szűkös anyagi helyzete miatt pályázati úton tud fejleszteni, amelyekbe a közfoglalkoztatottakat is bevonják. A mélyszegénységben élőket és a romákat az önkormányzat saját fenntartású intézményeiben, közfoglalkoztatás útján alkalmazza. A közétkeztetés keretein belül a

START közmunkaprogram jóvoltából nagyon jó minőségű, saját termelésű zöldségből készítik az ételeket.

Mikófalván szegregátum nem található, az etnikai konfliktusok nem jellemzőek; a romák teljes jogú tagjai a nem roma faluközösségnek.

A gyermekek számának folyamatos csökkenése miatt a településen bölcsőde nincs, óvoda és általános iskola alsó tagozata azonban működik. Állandó házi orvos és gyermekorvos nincs, a védőnői szolgálat 1 Védőnője részmunkaidőben dolgozik a településen. Sportlétesítménnyel nem, azonban Művelődési Házzal, Könyvtárral és az Ifjúsági Klubbal rendelkeznek. A gyermekjóléti alapellátást, illetve az idősek ellátását a Szilvásváradai Szociális Szolgáltató Központtal való társulás keretein belül látják el.

Mikófalvai Polgárőr Egyesület:

- Legfontosabb küldetésük és feladatuk a bűn- és baleset-megelőzés,
- környezetvédelem,
- a gyermek- és ifjúságvédelem érdekében önkéntes tevékenység kifejtése a társszervekkel, illetve más társadalmi szervekkel.
- Igyekeznek mérsékelni a bűnalkalmak korlátozásával az ismertté vált bűncselekmények számát,
- javítják a közbiztonságot
- erősítik a lakosság, a bűnüldöző és rendészeti szervek közötti bizalmat, illetve együttműködést.

Gyermekeinkért – Falunkért Közalapítvány:

- Az általános iskolai és óvodai oktatás támogatása;
- a faluközösség kulturális és sportéletének fellendítése;
- Díjazzák a szellemi alkotásokat,
- a hősi halottak tiszteletére felállított emlékmű gondozása
- a természetes környezet, valamint az állat- és növényvilág védelme

Mikófalvai Labdarúgó Club:

- A club célja a labdarúgás népszerűsítése,
- eredményességének fokozása,
- élsport, a magas szintű versenysport támogatása, a versenyés tervezése és szervezése.

1.4.6. Mónosbél Község Önkormányzata

Mónosbél község a Bükk-hegység délnyugati lejtőjén a Bükki Nemzeti Park határán, az Eger-patak völgyében helyezkedik el. A lakosok korábban állattartással valamint a település fölött lévő kőbányában édesvízi mészkő bányászásával foglalkoztak. A hegy alatt lévő nagy mennyiségű víznek köszönhetően a környék vízellátását ez a terület látja el. A XX. század elején épülő Eger-Putnok vasútvonal, valamint a bélapátfalvi Cementgyár, az egercsehi Szénbánya mónosbéli osztályozója és a tardosi kőbánya egyaránt megélhetést biztosítottak a lakosoknak. Mára a szénosztályozó, a kőbánya és a cementgyár is megszűnt, így a lakosok helybeni munkalehetősége a minimálisra csökkent.

Az Önkormányzat a hátrányos helyzetűek, romák és inaktívak munkaerő-piacra való visszakerülése érdekében közfoglalkoztatással igyekszik segíteni.

A településen csak néhány roma nemzetiségű család él, etnikai konfliktus nem jellemző, roma kisebbségi önkormányzat nincs, szegregátum nincs.

A mélyszegénységben élőknek, időseknek és fogyatékos személyeknek az önkormányzat lakhatási támogatást, gyógyszer-támogatást, tüzifa támogatást, gyermekvédelmi támogatást, továbbá szociális alapszolgáltatásokat – étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, nappali ellátás – biztosít. A közétkeztetést a Bélapátfalvai Gyermekjóléti és Szociális Intézmény látja el.

A településen 1 felnőtt és 1 gyermek háziorvosi körzet, valamint 1 védőnői körzet működik.

A közösségi élet programjait, szervezését a képviselő testület által megtárgyaltak szerint végzik, pl. családi nap, advent, farsang, nemzeti ünnepek, falunapok.

Az önkormányzat ösztöndíj támogató rendszer (Bursa Hungarica) keretében segíti a közép- és felsőoktatásban résztvevő fiatalokat.

A településen gyermekotthon működik, így az egészségfejlesztéshez, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférést az önkormányzattal közösen végzik. Igyekeznek az idősebb lakosok életét is megkönnyíteni, amelyet egyrészt a Bélapátfalvai Gyermekjóléti és Szociális Intézmény által biztosított szociális étkeztetésen, másrészt az Idősek Napközi Klubján keresztül biztosítanak (Őszirózsa Nyugdíjas Klub).

A településen Gyermekotthon működik, amely jó kapcsolatot ápol az önkormányzattal és a település lakosaival, több rendezvényt is közösen szerveznek. Mivel általános iskola nincs, a közművelődési feladatokat is az Otthon látja el.

Mónosbéli Önvédelmi Csoport

- Feladata a bűncselekmények megelőzése;
- a lakosság életfeltételeire kedvezőtlenül ható jelenségek távoltartása, megszüntetése, vagy visszaszorítása.

Mónosbél Községért Alapítvány

- A Mónosbél község közigazgatási területén megvalósításra kerülő közmű beruházások és egyéb önkormányzati fejlesztések támogatása;
- Mónosbél község lakosai közműterheinek csökkentése;
- Mónosbél község területén megtalálható építészeti-, történeti műemlékek, helyi védettség alá tartozó értékek védelme;
- a kulturális örökség és hagyományok ápolása, védelme, az erre vonatkozó tárgyi emlékek összegyűjtése és megfelelő elhelyezése;
- a lakókörnyezet védelme;
- a közrend- és közbiztonság hatékony védelmének elősegítése előadások szervezésével, propaganda-és szóróanyagok terjesztésével;
- a közösségi élet fejlesztése érdekében kulturális-, sport és egyéb rendezvények szervezése, támogatása;
- a községben élő családok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése;

- a községben élő időskorú lakosok segítése, házigondozói szolgálat szervezése a községi önkormányzattal együttműködve.

Quo Vadis? 2000 Gyermekeotthoni Közhasznú Alapítvány Mónosbél

- az Alapítvány célja az állami gondoskodásban élő gyermekek, fiatalok támogatása;
- nevelési tevékenység és a szabadidő hasznos eltöltésének fejlesztése, az ehhez szükséges eszközállomány bővítése a tehetséggondozás, idegen nyelv tanulás, sport, valamint kézműves tevékenység területén;
- másodszakra megszerzéséhez anyagi támogatás;
- üdültetések, táborozások anyagi támogatása;
- az utógondozói ellátásban részesülő fiatalok segítése, önálló életkezdés támogatása;
- krónikus betegségek kezelésével, gondozásával kapcsolatos gyógykezelések támogatása (gyógyüdülés, gyógytáborozás)

1.4.7. Nagyvisnyó Község Önkormányzata

Nagyvisnyó Heves megye legészakibb részén az Északi-Bükkben fekvő község. Nagyvisnyó község a Bélapátfalvai járásában Szilvásváradtól 5 kilométerre található. Lakónépessége 2018. január 1-én 946 fő. Szilvásvárad községgel közös önkormányzati hivatalként működnek együtt.

Az infrastrukturális ellátottság a megyei átlagnál kedvezőbb. 1995-ben a lakások 82%-a vezetékes vízzel, 41%-a vezetékes gázzal rendelkezett. 1997.év elején már teljes körű volt a vízvezetékkel, illetve szennyvíz-hálózzal való ellátottság (1991-1994. évi beruházás során együtt készült a víz- illetve szennyvízhálózat kiépítése), s a gázfűtéses lakások aránya is 63,3%-ra emelkedett. Jelenleg a lakások 92%-a csatlakozott rá az ivóvízhálózatra, míg a szennyvízhálózatra 91%. A közterületeken 4 vízkifolyó üzemel. A település alapító tagja a Heves Megyei Regionális Hulladék Gazdálkodási Társulásnak, a kommunális szilárd hulladékgyűjtést és elszállítását a heti egy alkalommal a

Városgondozás Eger Kft végzi a társulási szerződés szellemében. 2008 novembere óta beindult a szelektív hulladékgyűjtés is a településen.

A munkanélküliek száma és aránya az elmúlt években csökkent illetve stagnált, amely döntően annak köszönhető, hogy az Önkormányzatnál folyamatban lévő közmunkaprogramok szinte folyamatosak. A megélhetési problémák ellensúlyozására a Szociális törvényben és ennek végrehajtására alkotott önkormányzati rendeletében pénzbeli és természetbeni ellátásokat biztosít, évente legalább egy alkalommal élelmiszersegély osztást szervez, intézményeiben kedvezményes vagy ingyenes étkezést biztosít. A roma lakosság létszáma nem számottevő, szegregátum nincs a településen, etnikai konfliktusok nem jellemzőek. Roma nemzetiségi Önkormányzat nincs a településen.

A roma és mélyszegénységben élő lakosok esetében a legnagyobb probléma a munkanélküliség, a nem megfelelő mentális és egészségügyi állapot, valamint az alacsony szocializáció.

A településen 1 háziorvosi – vállalkozási formában – praxis és 1 részmunkaidős védőnő dolgozik, prevenció és szűrőprogramokat eseti jelleggel szerveznek. Az óvodai ellátást Szilvásvárad és Nagyvisnyó Községek Óvodai Társulása által fenntartott Szilvásvárad Manóvár Óvoda nevelési intézményen keresztül biztosítják.

A Szilvásvárad Szociális Szolgáltató Központ 2016. január 1-től Szilvásvárad és Térsége Szociális Társulás formájában látja el a szociális alapszolgáltatási feladatokat, Szilvásvárad, **Nagyvisnyó**, Balaton, Bekölce és Mikófalva településeken.

A Szilvásvárad Szociális Szolgáltató Központ az alábbi szolgáltatást nyújtja Nagyvisnyó Községben:

Gyermekjóléti alapellátás:

- a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésnek elősegítése;
- a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése;
- a gyermekek veszélyeztetettségének megszüntetése;
- információnyújtás, tájékoztatás a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról, hozzájutás segítése;

- családtervezési, pszichológiai, nevelési egészségügyi, mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás, vagy az ezekhez hozzájutás megszervezése;
- válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítség, tanácsokkal való ellátása, valamint számára a családok átmenet otthonában igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutás szervezése.

Családsegítés:

A szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzetre vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése; az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzbeli, természetbeni ellátások, szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezése; családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítése.

Házi segítségnyújtás:

A házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. A házi segítségnyújtás keretében szociális segítséget vagy személyi gondozást szükséges nyújtani. A Szilvásvárad Szociális Szolgáltató Központ Szilvásvárad és Nagyvisnyó községek közigazgatási területén látja el a házi segítségnyújtás feladatait.

A település legnagyobb munkáltatója az önkormányzat. A jelenlegi gazdasági helyzet, a munkahelyek hiánya, a munkanélküliség miatt egyre nagyobb igény mutatkozik a szociális -, család- és gyermekjóléti szolgáltatások iránt. Jellemzően az életviteli-, anyagi-, foglalkoztatással kapcsolatos-, családi kapcsolati-, gyermeknevelési és mentális problémák halmozódása érzékelhető.

Nagyvisnyó Polgárőr Egyesület:

- Nagyvisnyó község lakóinak és területének védelme;

- a közrendre, közbiztonságra, a környezetvédelemre, köztisztaságra veszélyes cselekmények, magatartások elleni fellépés és a bűnmegelőzés segítése, annak érdekében lakossági propaganda kifejtése.

Nagyvisnyó Ifjúságáért Közalapítvány:

- az ifjúság és faluközösség kulturális életének fellendítése;
- az ifjúság egészséges életmódra nevelésének elősegítése;
- a település könyvtárának fejlesztése,
- az Általános Művelődési Központon belüli oktatás segítése, támogatása, programok szervezése.

Örökség Alapítvány: :

- az "elmaradott", kevésbé népszerű és ismert települések értékeinek bemutatása, ismertségének növelése;
- a már feledésbe merülő népzenei hagyományok felelevenítése, anyaggyűjtés a közvetlen környezetből;
- az előző két tevékenységből származó információkat felhasználva olyan iskolai rendezvények, események, táborok szervezése, melyek lehetővé teszik, hogy a fiatalok megismerjék a közvetlen környezetükben lévő értékeket, tiszteljék azt és vigyázzanak rá.

1.4.8. Szilvásvárad Község Önkormányzata

Szilvásvárad Heves megye északi csücskében a bélapátfalvai járásban helyezkedik el, mely a 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerint kedvezményezett járások közé tartozik. Egertől 30 km-re, Budapesttől 160 km-re található.

A település leginkább az idegenforgalmáról híres, itt van a világhírű lipicai ló, illetve a turisztikai szempontból kiemelt jelentőséggel bíró Szalajka-völgy és pisztrángtenyészet. A településre látogató turisták száma megközelíti az évi 700 ezer főt, mivel a régió leglátogatottabb vidéki turisztikai helyszíne.

A település autóval a 2508-as számú úton közelíthető meg, valamint az Eger-Szilvásvárad között közlekedő vasúttal. A tömegközlekedést többnyire az Agria Volán Zrt. buszai biztosítják.

A településen a lakónépesség korösszetétele szerint a régiós átlagtól eltérő, mert a fiatalabb korosztály 0-18 év 16%-kal magasabb, mint a megyei átlag, ami annak eredménye, hogy az önkormányzat fiatalbarát-családbarát közszolgálatot végez, valamint az elmúlt években a járás legdinamikusabban fejlődő településévé vált és vonzó környezetet alakított ki az itt élők és ide települők számára. Az önkormányzat jól működteti közfunkciójú intézményrendszerét, támogatja a vállalkozási célú fejlesztéseket és saját tulajdonú intézményeiben is meghatározó léptékű beruházásokat, fejlesztéseket hajt végre.

A település intézményi és infrastrukturális ellátottsága megfelel a hasonló méretű és adottságú településekéhez. Óvoda és általános iskola biztosítja a gyermekek oktatását, nevelését. A községi könyvtár az iskola épületében található. Az egészségügyi alapellátást 2 háziorvosi, 1 fogorvosi, és 1 védőnői körzet biztosítja. A községben gyógyszertár, posta, takarékszövetkezet, valamint számos kereskedelmi és vendéglátó egység üzemel. Az önkormányzati úthálózat döntő része kiépített, a mobiltelefon és szélessávú informatikai hálózat mindenki számára elérhető.

A korábban mezőgazdasági jellegre épülő foglalkoztatás csökkent, az önkormányzaton kívüli nagyobb gazdálkodó szervezeteken túl a kereskedelmi és a szolgáltató ipari egyszemélyes, vagy családi vállalkozások dominálnak. A település meghatározó szektora a

turizmus, ahol a munkavállalók 35%-a kap munkát, illetve kiemelhető az Egererdő Zrt. és az Állami Ménesgazdaság is. Az önkormányzat évek óta részt vesz a közmunkaprogramban. Országosan is kiemelkedő turisztikai vonzerejének és természeti adottságainak köszönhetően Szilvásvárad gazdasági és munkaerő-piaci pozíciója folyamatosan fejlődik.

A *Szilvásvárad Szociális Szolgáltató Központ* 2016. január 1-től Szilvásvárad és Térsége Szociális Társulás formájában látja el az alábbi feladatokat:

- családsegítés és gyermekjóléti szolgálat az új szabályoknak megfelelően, mint közös hivatalok székhely szerinti települési önkormányzata: *Szilvásvárad, Balaton*;
- házi segítségnyújtás: *Szilvásvárad, Balaton, Bekölce, Mikófalva, Nagyvisnyó*;
- szociális étkeztetés: *Szilvásvárad, Balaton, Bekölce, Mikófalva, Nagyvisnyó*;
- nappali ellátás: *Szilvásvárad, Balaton, Bekölce, Mikófalva, Nagyvisnyó*.

Bölcsődei ellátás nincs a településen, legközelebb Bélapátfalván érhető el. Az óvodai ellátást Szilvásvárad és Nagyvisnyó Községek Óvodai Társulása által fenntartott Szilvásvárad Manóvár Óvoda nevelési intézményen keresztül biztosítják.

Nagyvisnyó községgel közös önkormányzati hivatalt hoztak létre az önkormányzatok működésével, valamint a polgármesterek vagy a jegyző feladat- és hatáskörébe tartozó ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátására.

A közösségi és kulturális élet élénk; tavasztól ősziig számos programot, tematikus napot, sportrendezvényt (pl. kutyakiállítás, fogathajtó versenyek, lovas torna), hagyományőrző, kulturális, gasztronómiai napokat szerveznek, azonban megfelelő források hiánya miatt ezen programok szervezése sok esetben nehézségekbe ütközik.

A roma és egyéb nemzetiség számára vonatkozó hivatalos felmérés 2011-ben, a népszámlálás alkalmával készült, mely szerint a településeken élő nemzetiségek közül a **romák** aránya nem tekinthető jelentősnek – csupán néhány család - arányuk jóval a megyei átlag alatt marad. A településen szegregátum nincs, etnikai konfliktusok nem jellemzőek, roma nemzetiségi önkormányzat nem működik.

A közmunkaprogramban az önkormányzat is részt vesz.

Az önkormányzat szoros kapcsolatot ápol a helyi egyházakkal és civil szervezetekkel, amely főleg anyagi támogatásban, valamint a különféle programok szervezésében való

közreműködésben, az alkalmazottak önkéntes munkájában nyilvánul meg. Évente több alkalommal rendez a lakosság számára közösségi programokat.

Közösségi Ház:

- Közművelődési programok, egészségfejlesztő programok, ifjúsági közösségi programok szervezése;
- a lakosság, illetve vállalkozások információhoz való hozzájutásának elősegítése;
- helyi civil szervezetek és nem formális közösségek számára a működésükkel kapcsolatos programok megvalósítása;
- egymás melletti működésének is teret biztosít a kulturális funkciók mellett többféle munkaszervezetnek, közszolgáltatásnak.

Farkasvölgy Vadásztársaság:

- A vadgazdálkodást és a vadászatot a mező,- és erdőgazdálkodás érdekeivel, valamint a környezet,- és természetvédelemmel összhangban gyakorolja;
- tagjai részére biztosítja a sportvadászati lehetőséget;
- elősegíti a vadászat, vadgazdálkodás társadalmi elismertetését és a vadászati kultúra ápolását;
- előmozdítja tagjai egyesületi életre nevelését, ennek érdekében rendezvényeket tartanak, valamint igyekszik minden módon segíteni a szabadidő hasznos eltöltését.

Pisztráng Szilvásváradi Közhasznú Horgászegyesület:

- Az egyesület célja és feladata a szilvásváradi Szalajka Patak tisztán tartása;
- a patak és környezetének védelme, medrének tisztítása, környezetének karbantartása,
- halak nevelése,
- árvízkarok megelőzése,
- horgászattal összefüggő sportrendezvények szervezése.

IRISZ Művészeti, Sport, Természetvédelmi Alapítvány:

- A Szilvásvárad Jókai Mór Általános Iskola alapítványaként kiemelt feladata támogatni a gyermekek és felnőttek képző- és iparművészeti érdeklődésével, esztétikai ízlésfejlesztésével, fokozásával foglalkozó kezdeményezéseket;
- a társművészeteket bemutató eseményeket;
- egyéb kulturális, oktatási, tudományos, kutatási, környezetvédelmi, természetvédelmi, műemlékvédelmi célkitűzéseket;
- a diák- és tömegsportot;
- a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségekkel és a határon túli magyarsággal kapcsolatos előbbi célok megvalósítását egy tartalmasabb életért, elsősorban - de nem kizárólagosan - Szilvásvárad községhez kötődve.

Szilvásvárad Idegenforgalmi Egyesület:

- az egyesület Szilvásvárad turizmusának hatékony működését, annak fejlesztését igyekszik elősegíteni
- tagjai a községben üzemelő szálláshelyek és minőségi vendéglátást biztosító szolgáltatók, valamint egyéb turisztikai szolgáltatók (kereskedelmi egységek, bazárosok, kerékpárkölcsonzó, kalandpark, sípálya üzemeltető, bobbálya üzemeltető, pályázati tanácsadó, stb.) túlnyomó többsége;
- elkötelezettek a minőségi szolgáltatások iránt;
- rendezvényeket szerveznek, valamint reprezentálja a nagyközönség felé a desztinációt (pl. Utazás Kiállítás);
- kapcsolatot tart a releváns szakmai szervezetekkel;
- legfontosabb célja a termékfejlesztés és a kommunikáció eszközeivel minél több turistát vonzzon Szilvásváradra, valamint hogy emelje a szolgáltatások színvonalát.

Szilvásvárad Polgárőr Egyesület:

- legfőbb feladatuk Szilvásvárad község lakóinak és területének védelme;
- bűncselekmények megelőzése;
- közrendre, közbiztonságra, köztisztaságra veszélyes cselekmények, magatartások elleni fellépés;
- a bűnmegelőzés érdekében lakossági propaganda kifejtése és a vagyonvédelem érdekében önkéntes tevékenységet kifejtő lakosok, állampolgárok és szervezetek összefogása, rendszeres működésük összehangolása.

Szilvásvárad Szarvasgombász Egyesület:

- a Szilvásvárad környékén, illetve a Bükk hegységben található szarvasgomba fajok és lelőhelyek általános védelme, szakszerű kezelése, megismerésüknek és fenntartható használatuknak elősegítése, a fajt veszélyeztető tényezők feltárása, a károsodások megelőzése, csökkentése.
- a szarvasgombák gyűjtésének, ültetvényes szaporításának, feldolgozásának és hasznosításának elősegítése, ismeretterjesztés és népszerűsítés, a tudományos kutatás elősegítése.
- a szarvasgomba gasztronómiai jelentőségének megismertetése, történelmileg a "régik" rangjára történő emelése.
- a természetvédelmi oltalommal kapcsolatos jogi szabályozás kialakításának és végrehajtásának elősegítése.
- a szarvasgomba hazai történetének feltárása, ápolása és népszerűsítése.

Szivárvány Énekkar:

- a község idős embereit tömörítő civil szervezet nemcsak Szilvásváradon, hanem a környék településein is szívesen lépnek fel népdalokból álló műsorokkal.

Szilvásvárad Sportegyesület:

- érdeklődők számára biztosítja a sportolási lehetőséget több szakágban: sí- és snowboard, tenisz, íjászat, kerékpár, autósport)

1.4.9. Egercsehi Község Önkormányzata

Egercsehi Heves megye északi részén az Ózd-Egercsehi medencében, a Mátra és a Bükk lábánál, Egertől északra 23 km-re található. Közúton közelíthető meg, a legközelebbi vasútállomás a Szarvaskő-Putnoki vasútvonalon Szarvaskő. A megyeszékhely és a település között autóbuszjárat közlekedik. Észak-magyarország legjobb minőségű szenét adó bányája 1990-ig az itt és a környéken élők megélhetését biztosította.

A településen jelentősebb ipari üzem nem található, mezőgazdasága nem jelentős. A lakosság jövedelmi viszonyai szűkösek, sok a segélyből és támogatásból részesülők száma. Az ivóvíz, szennyvíz, villany, gáz- és telefonhálózat kiépített, valamint térfigyelő kamerarendszer működik.

Az önkormányzat 2012.december 31-ig körjegyzőségként működött Szúcs és Bekölce településekkel, 2013., január 1-től Közös Hivatalt hozott létre Szúcs és Egerbocs Önkormányzatokkal.

A gyermekjóléti alapszolgáltatások feladatait Egercsehi-Bátor-Egerbocs-Szúcs *Gyermekjóléti és Szociális Intézményfenntartó Társulás* által alapított *Gyermekjóléti és Szociális Szolgáltató Központ* látja el. Az alapvető egészségügyi, háziorvosi ellátás *Egercsehi-Szúcs Társulás* keretében, a fogorvosi ellátás *Egercsehi-Szúcs-Bekölce Társulás* keretében Egerben érhető el.

A település több Egyesületnek, Társulásnak a tagja; tagönkormányzata a *Heves Megyei Regionális Hulladékgazdálkodási Társulásnak*, amely 70 települési önkormányzat együttműködésével jött létre. A község nagy múltú bányászfalu, ahol saját Bányász kör működik. Természetesen tagjai a *Magyar Bányásztelepülések Országos Szövetségének*. Tagja az *Eger Környéki Kistérségi Óvodák Egyesületének*, valamint a *Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének*.

A településen Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik. 2007-ben sor került a telepen élő roma lakosok integrációjára, amelyhez pályázati forrást nyertek. A program sikeres volt, jelenleg Egercsehi község nem rendelkezik szegregátummal. A szociális rendszer jól működik, amely ellátásokhoz minden lakos hozzájuthat. A közfoglalkoztatási program évek óta működik.

4. táblázat: Közfoglalkoztatottak száma 2010-2017. Egercsehi

Közfoglalkoztatás	Fő
2010	38
2011	69
2012	41
2013	51
2014	42
2015	45
2016	50
2017	56

A környéken a közúthálózat megfelelően kiépített, jól megközelíthető a település, az autóbussz közlekedés rendszeres, azonban a települések közötti közlekedés, átjárhatóság nehézkes. A településen belül a közutak és járdák minősége kifogásolható.

Felnőtt és gyermekorvosi rendelő, védőnői szolgálat, valamint családsegítő szolgálat működik, fogászati ellátás helyben sajnos nem megoldott.

A gyermekjóléti alapszolgáltatásokat a Hevesaranyos –Bátor – Egerbakta – Egerbocs – Egercsehi - Szúcs *Gyermekjóléti és Szociális Intézményfenntartó Társulás* által alapított *Gyermekjóléti és Szociális Szolgáltató Központ* látja el.

Az önkormányzat Könyvtárat és közösségi színteret biztosít a település polgárai szükségleteinek figyelembe vételével. Együttműködik egyházakkal, klubokkal, önszerveződő közösségekkel.

Egercsehi Polgárőr Egyesület:

- feladata a közrend és közlekedésbiztonság, a bűncselekmények és balesetek megelőzése;
- gyermek és ifjúságvédelem,
- környezetvédelem érdekében önkéntes társadalmi munka;
- a bűnalkalmak korlátozásával az ismertté vált bűncselekmények számának mérséklése;

- közbiztonság javítása,
- a lakosság és a bűnüldöző, valamint a rendvédelmi szervezetek közötti bizalom és együttműködés erősítése;
- a társadalmi munkában végzett bűnmegelőzési, közbiztonsági, megelőző, vagyonvédelmi, a gyermek- és ifjúságvédelmi baleset megelőzési és a környezetvédelmi tevékenység népszerűsítése, az e tevékenységekre vonatkozó ajánlások, javaslatok véleményezése, kidolgozása és közvetítése.

Egercsehi Bányász Baráti Kör Egyesület:

- Célja, hogy a bányászat minden ágazatának helyi és országos emlékeit felderítse, ápolja, megőrizze, és bemutassa;
- céljai elérése érdekében szervezetileg összetartja a térség bányászatához még kötődő személyeket, szervezeteket;
- működésével biztosítja a térség bányászatának minél teljesebb felderítését, az emlékek gyűjtését, rendezését, dokumentálását, majd történetének megírását és megjelentetését;
- az üzemi balesetben elhunytak névsorának felderítését és megörökítését;
- a térség bányászatának központjában a bányászati emlékhely és környezet fejlesztését, a nevezetes helyeken pedig emlékeztető műtárgyak (emlékmű, tábla, oszlop, jelzés stb.) elhelyezését;
- kapcsolattartást a hasonló jellegű civil szervezetekkel, különösen az Országos Magyar - Bányászati és Kohászati Egyesülettel, valamint oktatási és kulturális intézményekkel;
- a bányászati tevékenység térségre gyakorolt hatásainak elemzése, célszerűen minden arra alkalmas - és saját szervezésű - rendezvényen ismertetésre kerüljön
- térségi bányászati gyűjtőhely(ek) megteremtését és fejlesztését, amely az országos rendszerhez jól illeszkedik.

Egercsehi Általános Iskoláért és Tanulóiért, Óvodáért és Óvodásaiért Közalapítvány:

- Feladata Egercsehi községben az oktató - nevelő munka módszertani feltételeinek és eszközeinek fejlesztése, kiemelten az idegen nyelv és számítástechnikai oktatás területén;
- az iskola tehetséges tanulóinak támogatása tanulmányi fejlődésük érdekében
- a tanulmányi és sportversenyeken való részvétel feltételeihez való hozzájárulás;
- a tanulók szabadidős tevékenységének és táboroztatásuknak a támogatása
- az iskola mellett az alapítvány támogatni kívánja a közös közigazgatású helyi óvoda gyermekeit is;
- minden olyan iskolai, óvodai események, eszközfejlesztések támogatása, mely az adott tanév során felmerülhetnek a tantestület, óvodavezetés részéről;
- minden olyan kezdeményezés, ötlet támogatása, mely a gyermekek segítségét szolgálja.

1.4.10. Szúcs Község Önkormányzata

Szúcs település a Mátra és Bükk hegység között egy kis völgyben található, neve a szláv eredetű Zuch szóból ered. A község két egymástól teljesen különböző részre osztható - egyik az úgynevezett Faluközpont, másik a Szúcs-bányatelepnek nevezett terület, amely a XX. század elején épült a kőszénnek köszönhetően, kifejezetten bányászok részére. 2017-es adatok alapján a bányatelepen (szegregátum) 50 lakás található, amelyben 120-150 fő él kedvezőtlen körülmények között. A közműellátottság hiányos, a lakások nagy része komfort nélküli, elhanyagolt, bolt a kb. 2 km-re lévő faluközpontban érhető el. Az infrastruktúra jó, a település könnyen megközelíthető, a buszközlekedés szervezett, egyaránt elérhető Bélapátfalva és Eger is. A település környékén lévő másodrendű úthálózat azonban felújításra szorul.

A település másik részén található a községháza, templom, temető, óvoda, valamint egy vegyesbolt. Az épületek – Polgármesteri Hivatal, Művelődési terem, óvoda – jó állapotúak, valamint a gyalogos járdákat 2014-ben felújították. Iskola és posta a

szomszédos Egercsehi községben érhető el a lakosok számára. A felnőtt és gyermekorvosi ellátás az Egercsehi-Szúcs közös társulás keretein belül helyben megoldott 1 orvos és 1 szakasszisztens segítségével.

Sportlétesítmény, tornaterem sajnos nincs.

A lakónépesség száma 406 fő (2018.január 1.), összetételét tekintve magas a roma nemzetiségek aránya, amelyből következik, hogy a legtöbben maximum 8 általános iskolai végzettséggel rendelkeznek. A településre az elöregedés jellemző, az összlakosság kb.1/5-e nyugdíjas.

Az önkormányzat 2012. december 31-ig körjegyzőségben működött Egercsehi és Bekölce községekkel, 2013. január 1-től Egercsehi és Egerbocs községekkel Közös Hivatalt alkot. 2006. októberben megalakult a Szúcs Községi Roma Nemzetiségi Önkormányzat, amely a helyi települési önkormányzattal közösen igyekszik a roma kultúrát és a roma hagyományokat megőrizni és fenntartani . A roma lakosság nagy aránya ellenére a lakosság körében nem jellemzőek a nagyobb etnikai konfliktusok.

A gyermekjóléti alapszolgáltatások Egercsehi-Szúcs-Bekölce társulás keretein belül alapított Alapszolgáltatási Szociális Központ biztosítja 2016. január 1-től. Az önkormányzat tagja a Heves Megyei Regionális Hulladékgazdálkodási Társulásnak, az Eger Tarnavölgyi Vízgazdálkodási és Talajvédelmi Társulásnak, és a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének.

A településen a mélyszegénységben élők valamint a roma lakosság Szúcs-bányatelepen élnek. 2007-ben pályázat keretein belül lehetőség volt a telepen és környezetében élők szegregáltságának megszüntetésére, lakhatási, kulturális és szociális integrációjára. A program keretében integrált oktatás is megvalósult az Egercsehiben működő iskolában.

A közfoglalkoztatás keretein belül is ezen csoportokat alkalmazza az önkormányzat.

Szúcs Községért Egyesület:

- közvélemény formázása, széleskörű tájékoztatása;
- oktatási tevékenység népszerűsítése;
- a sport és az egészség életmód népszerűsítése, sportklub megalakítása;
- önkormányzattal való szoros együttműködés;
- kulturális, szabadidős programok szervezése, rendezvények támogatása;

- kulturális örökség megelőzése, hagyományőrzés;
- a település fejlődésének előmozdítása;
- környezetvédelem.

1.5. HÁTRÁNYOS HELYZETŰ CSOPORTOK: ROMÁK

Tény, hogy az alacsony képzettségűek, a nők, a fogyatékkal élők, illetve a roma etnikumhoz tartozók aránytalanul kis arányban vannak jelen a munkaerőpiacon. Sajnos az alacsony, legfeljebb alapfokú végzettséggel rendelkezők munkaerő-piaci helyzete az átlagosnál még mindig kedvezőtlenebb, azonban az utóbbi négy évben az ő foglalkoztatási rátájuk nőtt a legjobban. A KSH statisztikája szerint 2010-ben az ilyen végzettségű 20–64 évesek 36,1%-a volt foglalkoztatott, 2014-ben már 44,3%-uk, 2017-ben pedig 53,9%-uk, ezzel az uniós átlagtól való 2014. évi 7,5 százalékpontos elmaradásunk 2017-re 1 százalékpontosra zsugorodott.

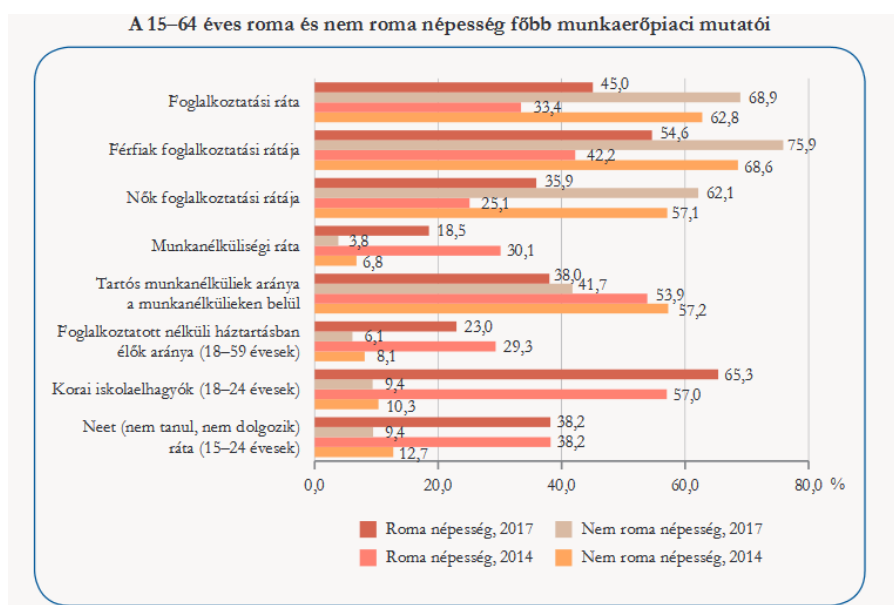
Mivel az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatási kilátása az átlagosnál rosszabb, ebből már eleve következik, hogy a **roma népesség** az átlagosnál kisebb arányban és kevésbé előnyös pozíciókban van jelen a munkaerőpiacon. Az alacsony foglalkoztatási rátához az iskolai végzettség szerinti összetételen túl hozzájárul a roma népesség területi megoszlása, valamint a nőkre jellemző alacsony foglalkoztatottság is.

Általánosságban a roma közösségen belül alacsonyabb az iskolázottság, magasabb az írástudatlanság és iskolaelhagyások aránya, alacsonyabb a felsőoktatásban tanulók száma, és kevésbé jellemző az iskolai siker. A kisebbségek, különösen a romák szegregációja egyes oktatási intézményekben teljesen nyíltan, míg más esetekben rejtettebb módon történik. Sajnos az iskolák és a romák kapcsolata kölcsönös bizalmatlanságon alapul; a roma diákokból gyakran hiányzik a motiváció, a családokon belül nincs pozitív szerepmódel. Közép- és hosszútávon a roma gyermekek oktatásának javítása egyenlő esélyeket biztosíthatna számukra, egyúttal gazdasági növekedést is eredményezne. Esetükben sok szereplő közül kiemelt helyen áll a család, mivel ez az az egység, amelyben az egyéb csoportokhoz, mint például a kortárscsoportokhoz hasonlóan a szocializáció, a tanulás és az egyéniség fejlődésének nagy része zajlik. Kiemelt jelentőségű, ha felhívjuk a roma családok figyelmét arra, mi történik, ha engedik, hogy gyermekük

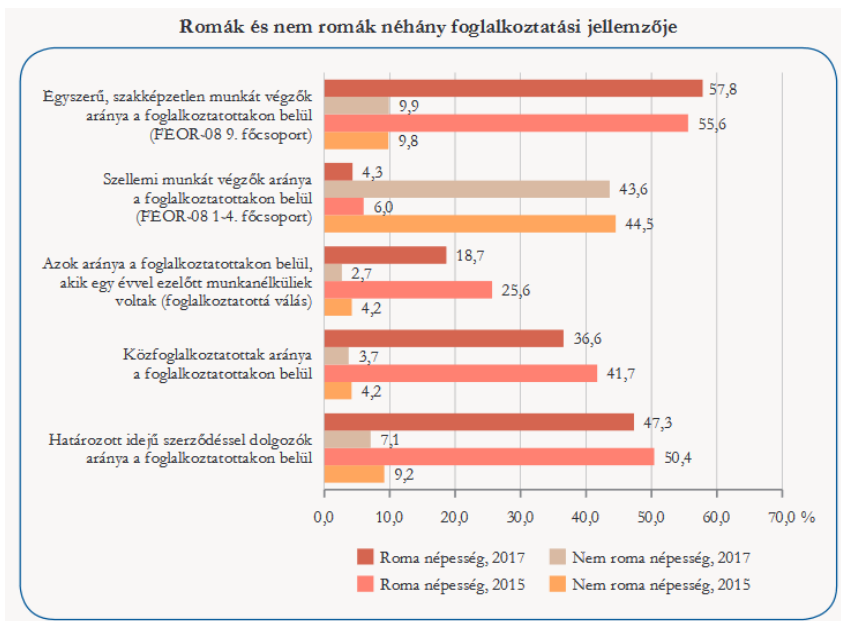
korán kimaradjon az iskolából, és milyen következményekkel jár ez a gyermekek személyes fejlődésére, valamint jövőbeli társadalmi és gazdasági integrációjára nézve.

Magyarországon a romák jelentős része az ország északkeleti, kedvezőtlen munkaerőpiaci helyzetű térségeiben és/vagy rossz közlekedési kapcsolat jellemezte községekben él, ahol nemcsak a helybeni munkalehetőség kevés, de a közelben sincs munkahelykínálat. Mindemellett a roma nők munkavállalási esélyeit szintén csökkenti a nagyobb gyereklétszám, valamint a roma tradíciók követése. A romák munkához juttatásában a közfoglalkoztatásnak óriási szerepe volt az elmúlt években, ugyanis 2014-2017. között minden 5. közfoglalkoztatott romának vallotta magát. A nem közfoglalkoztatottak körében a romák alacsony végzettségükből adódóan egyszerű, képzettséget nem igénylő munkát végeznek, amely a roma gyermekek fejlődésében, a későbbi munkamorál kialakulásában jelentős szerepet kapnak. Nagyon kevés roma fiatal szerez szakmai végzettséget. A lenti táblázat is mutatja, hogy a 18-24 éves korai iskolaelhagyók kétharmada roma fiatal.

Óriási szükség lenne nagyobb hangsúlyt fektetni az alábbiakra: kulturális, nyelvi, spirituális roma identitásfejlesztő programok, roma vállalkozóképzés és kereskedelmi életpálya program, roma fiatalok magyar nyelvi vállalkozói kommunikációs tréning, életpálya tanácsadás, roma fiatal lányok és nők szociális gazdaság fejlesztési programja, roma családi napközi felkészítő program, roma művészeti alkotó tábor.

Forrás: KSH munkaerő felmérés 2017

Forrás: KSH munkaerő felmérés 2017

Munkaerő-piaci szempontból a kisgyermeket nevelő, illetve a nagycsaládos roma nők is az átlagosnál rosszabb helyzetben vannak, hiszen olyan munkahelyre van szükségük, ahol a munkavégzés feltételei segítik, vagy legalábbis nem nehezítik gyermeknevelési feladataik ellátását. A térségben az alacsony iskolai végzettségű férfiak zömében két- akár három műszakos munkarendben, ingázással tudnak csak munkát vállalni, amely nagyban megnehezíti az édesanyák elhelyezkedését. Ugyan a települések óvodai és bölcsődei kapacitásai nőttek, hasonlóan a férfiakhoz, végzettség hiányában esélyük sincs olyan munkát találni, amely sajátos igényeiket is figyelembe veszi.

Éppen ezért ezen hátrányos helyzetű csoportokat oly módon szükséges megszólítani, hogy megértsék: nem ellenük, hanem velük és értük vagyunk. Alapvető higiénias tanácsokkal, egyéni és közösségi programokkal, ingyenes egészségügyi szűrésekkel, alap – és kulcskompetencia fejlesztésekkel, a roma kultúra megerősítésével, család és gyermekvédelmi programokkal segíthetjük őket a társadalmi beilleszkedésben és felzárkózásban. Ösztönöznünk szükséges őket arra, hogy „akarjanak” és merjenek megjelenni az elsődleges munkaerő-piacon. Célunk az, hogy a célcsoportok munkaerő-piacra jutásának támogatására életszerű, motiváló, nevelő szemléletű, egységesen

tervezhető – azonban személyre szabottan alkalmazható – módszertani ajánlásokat fogalmazzunk meg, mely módszerek alkalmazhatóak legyenek az otthonukban, a családjukban és leendő munkahelyükön is.

Az alapkérdés nem csupán az, hogy valaki tud-e írni és olvasni, hanem hogy az adott munkakör betöltéséhez vagy képzési program tananyagának elsajátításához megfelelő szinten képes-e kommunikálni, szöveget értelmezni vagy a számítógépet használni. Emellett az egészségmegőrzés, a magánéletben való boldogulás, a családi életben való aktív részvétel, a gyermekek támogatása az iskolai tanulásban, a közösségi részvétel és szerepvállalás mind-mind megkívánja az alapkészségek birtoklását. Így az alapkészségek fejlesztése az első számú eszköz, amely a romákat képessé teszi a saját helyzetükön való változtatásra. Az alapkészségek elsajátítása a kulcskompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódik.

A hátrányos helyzetű, munkanélküli lakosság korlátozott lehetőségei miatt kiemelten fontos, hogy segítsük a munkaerőpiacra való belépésüket és tartós beilleszkedésüket, valamint különböző képzésekkel segítséget nyújtunk az első szakma megszerzéséhez. Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében feladatunk tehát a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű egyének, a mélyszegénységben élők, **jelen program kidolgozásánál a romák** széleskörű, speciális, személyre szabott felkészítő programokkal történő támogatása, mellyel elősegíthetjük a társadalmi csoportok közötti és a területi különbségek csökkentését. A foglalkoztatás és aktivitás növelése érdekében fontos elemeznünk a családi hátteret, a családnak a munkához való viszonyulását, „Énképet”, családmodellt is, a korai iskolaelhagyások okát és minél erősebb hatást szükséges elérnünk az álláskeresés ösztönzésére, vonzóvá kell tennünk a munkát az inaktívák számára, illetve lehetőséget kell teremteni az újrakezdeésre.

A konzorciumi településeken élő roma lakosság eléréséhez elengedhetetlen a települési és a roma nemzetiségi önkormányzatok, valamint a szociális ügyekkel foglalkozó kollégák, helyi szerveződésű civil szervezetek és a lakosság összefogása.

2. IGÉNYFELMÉRÉS

A projektben megvalósításra kerülő programok, tematikák kidolgozásához elengedhetetlen az érintett településeken élők szükségleteinek feltárása. Ahhoz, hogy a valós igények kerüljenek kielégítésre a közvetlenül és közvetetten érintett szereplők problémáit, véleményét szükséges megismerni. Ehhez az egyik legjobb módszer az igényfelmérés.

Balaton Község Önkormányzata vezetésével a „TOP-1.5.3-16 – Komplex humán erőforrás fejlesztés a bélapátfalvi járásban” című pályázat innovatív tematika kidolgozásához kapcsolódóan a romák munkaerő-piaci integrálásához kapcsolódóan kérdőíves felmérést végeztünk a konzorciumi településeken. A kérdőívek kitöltését személyesen felügyeltük, ezért lehetőségünk volt egyéb, kiegészítő kérdéseket is feltenni, amin keresztül jobban megismerhettük az adott célcsoport problémáit. Ennek köszönhetően átfogóbb képet kaptunk módszertanunk kidolgozásához.

Összesen 22 db kérdőív érkezett vissza, amelyek egy részét a lakosság, egy részét pedig civil szervezetek töltötték ki.

Felmérésünk elején demográfiai kérdéseket tettünk fel. A lakosságtól összesen 16 db válasz érkezett. Kérdőívünkre 75 %-ban nők, 25 %-ban férfiak válaszoltak. Életkorukat tekintve 1 fő 19 éves, 1 fő 23 éves, a többi válaszadó 27-62 év közötti. Lakóhelyük szerint 10 fő (62,5%) Balaton, 1 fő (6,25%) Egercsehi, 4 fő (25%) Bélapátfalva, 1 fő (6,25%) Szilvásvárad községi lakos.

Családi állapotukat tekintve 4 fő él házastársi és 7 fő élettársi kapcsolatban, 4 fő egyedülálló, 1 fő pedig özvegy.

Gyermekeik számát tekintve 43,75 %-nak (7 fő) nincs gyermeke, 25 %-nak (4 fő) 1 gyermeke, 25 %-nak (4 fő) 2 gyermeke, 1 fő pedig 3 gyermeket nevel. Tehát megállapítható, hogy a megkérdezettek majdnem felének nincs gyermeke, ami a roma lakosoknál nem megszokott, főleg ha az életkorukat is szem előtt tartjuk.

Iskolai végzettségük szerint 1 fő a 8 osztályt sem végezte el, 1 fő szakmunkás végzettséggel, 4 fő szakiskolai végzettséggel, 8 fő középiskolai végzettséggel, valamint 2 fő felsőfokú végzettséggel rendelkezik.

2 fő nyugdíjas, 1 fő aluliskolázott személy és 1 fő gyermekgondozási ellátásban részesül, további 12 fő munkavállalóként van jelen a munkaerő-piacon. A dolgozók közül 1 fő vállalkozó, a 11 fő foglalkoztatott – amely szám az esetlegesen közmunka programban résztvevő személyeket is tartalmazza.

Következő kérdésünk anyagi helyzetükre vonatkozott, amely válaszok alapján 37,5 %-nak (6 fő) nincsenek anyagi gondjaik, 37,5%-nak (6 fő) megfelelő beosztással mindennapi megélhetése biztosított, 18,75 %-nak (3 fő) szűkös anyagi lehetőségei vannak, 6,25% (1 fő) súlyos anyagi gondokkal küzd.

A gyermeket nevelők közül 8 esetben gyermekeik miatt semmilyen hátrányt nem éreztek a munkahelyen, 6 pedig az élet más területén, azonban 3 fő visszajelzése alapján volt már példa arra, hogy vásárlás, ügyintézés közben hátrányos megkülönböztetés érte.

Településüket alapvetően nyugodt, csendes, gondozott és élhető településként jellemezték, azonban többen jelezték a kevés munkalehetőséget, kevés fiatal és a programok hiányát. Negatívumként a szolgáltatások hiánya, a kevés munkahely, valamint a várostól lévő távolság, és az utak rossz minősége került előtérbe.

Szívesen vennének részt az egészséges életvitelhez kapcsolódó és sport programokon, valamint kézműves szakkörön (pl. kötés).

Munkaerő-piaci helyzetük javítása érdekében 56,25% nem kérne segítséget, 25% nem tudja, 18,75% igényelné a segítséget egy jobb élet reményében.

Felmérésünket a konzorcium területén működő Egyesületeknek, Civil szervezeteknek, Önkormányzatoknak is megküldtük, amelyre 6 db kitöltött kérdőív érkezett vissza.

Valamennyien úgy gondolják, hogy településük szépen fejlődik, és a lakosság igényli a közösségi rendezvényeket.

Településük polgáraiként büszkék arra, hogy ott élnek, és büszkék munkájukra.

Arra a kérdésünkre, hogy milyen programokat, tevékenységeket hiányolnak településükön, vegyes válaszok születtek, illetve 2 esetben nem válaszoltak.

Egyrészt szükségesnek tartanak a kisgyermekes családok részére szóló programok bővítését, valamint kulturális – pl. színházi – előadásokat, másrészt a lakosság érdektelenségét kellene felpörgetni, illetve köztisztasághoz kapcsolódó rendezvényeket tartani.

Teleülésük lakosságát nagyon jól ismerik, szinte napi kapcsolatban állnak velük.

A 6 szervezetből 3 végez valamilyen közösségfejlesztési/kulturális tevékenységet, amely zömében rendezvényszervezés, közösségi program, valamint családi nap keretében valósul meg, sok esetben az Önkormányzattal közös együttműködésben. 3 szervezetnél van önkéntes munka, 1-nél nincs, valamint 2 esetben előfordul. Az önkéntesek között szinte minden korosztály és társadalmi csoport megtalálható, kisgyermektől-idősekig, alacsony iskolai végzettségűtől egyetemi végzettségűig.

A közösség számára Egyesületük feladatellátásához kapcsolódó életminősítő feladatokat látnak el, úgymint közrend, közbiztonság védelme, citeraoktatás, rekreációs és sport tevékenységek.

A hátrányos helyzetű lakosok munkaerő-piaci integrációjára vonatkozó kérdéseinkre a választ adók 50%-a képzés, munkahelyteremtés irányát szorgalmazta, valamint 3 szervezet nagyon szívesen vállalna feladatot a hátrányos helyzetű lakosság segítésében.

A környéken a munkahelyek, beruházások száma sajnos nagyon kevés, ezért igyekeztünk választ kapni a környéken új munkaerő felvételét, illetve beruházást tervező vállalkozásra. 4 esetben kaptunk pozitív választ, amelyből 2-en név szerint is megnevezték ugyanazon vállalkozást.

A kérdőívezést követően felkerestünk néhány, a települések életében fontos szerepet betöltő személyt (polgármestereket, jegyzőket, projektmenedzsereket, gazdasági vezetőket), akikkel beszélgettünk az általunk vizsgált roma oktatást érintő kérdésköréről.

3. CÉL MEGHATÁROZÁSA

A Helyi Emberi Erőforrás Fejlesztési Terv, helyzetfeltáró és igényfelmérő részek, illetve különböző háttér tanulmányok alapján kerültek meghatározásra céljaink, melyek eléréséhez kidolgoztuk a szükséges tematikákat. Programjaink valós igényeket tárnak fel és problémákra reflektálnak, melyek összhangban állnak az EFOP-1.5.3 pályázati konstrukció céljaival. A közösségtől közvetlenül begyűjtött információkon kívül további, másodlagos forrásokat is alkalmaztunk, illetve hasonló projekteket és jó gyakorlatokat is tanulmányoztunk.

A projekt fő célja a konzorcium településein élő **roma lakosság foglalkoztathatóságára való felkészítése, képzése, kompetenciájuk fejlesztése, mentorálása, nyomon követése a képzésektől egészen a foglalkoztatásig**. Ehhez kapcsolódóan a munkaadói oldal elfogadó magatartásának erősítése. A roma lakosság számosságára tekintettel fontos a **nemzetiségek közötti párbeszéd javítása**. Továbbá célunk a helyi esélyegyenlőségi programokban tervezett intézkedések megvalósításának támogatása. Több érintett településen zajlik a HEP-ek felülvizsgálata, vagy épp befejezésre került aktualizálásuk, köszönhető részben a TOP-5.3.1-es konstrukciónak.

A program megismertetését érdemes a környezet feltérképezésével és elemzésével egy időben végezni. Ennek célja, hogy a roma családok, különböző intézmények és társadalmi szervezetek tudjanak a programról és motiváltak legyenek a részvételre. A közösségen belül olyan embereket szükséges keresni, akikre hallgatnak, akiket tisztelnek. Továbbá a romákra jellemző nagyfokú olvasás- és írástudatlanság miatt kezdetben célszerű beszélgetésre, szóbeli tájékoztatásra helyezni a hangsúlyt.

Alapvető fontosságú, hogy olyan célokat, célkitűzéseket, módszereket javasoljunk, amelyek kapcsolódnak a résztvevők / roma családok érdeklődéséhez, kötődnek a kultúrájukhoz, hagyományaikhoz, vallásukhoz, szükségleteikhez.

A roma célcsoport esetében először a motivátlanság okait kell feltárni, összegyűjteni, hiszen a szakemberek szerint nincs motivátlatlan résztvevő, csak rossz módszer. Élhető

települések kialakítása és a megfelelő gazdasági potenciál elérése érdekében elengedhetetlen a romák munkaerő piaci elhelyezkedése.

A roma népesség fiatal: 35,7 %-a 15 év alatti, összehasonlítva az EU teljes népességének 15,7%-ával. A romák átlagéletkora 25 év, míg az EU népességének átlagéletkora 40 év (Roma tanulmánykötet – forrásjegyzék). A dolgozó korú romák jelentős többsége nem rendelkezik megfelelő képzettséggel ahhoz, hogy jó munkahelyet találjon. Kiemelkedően fontos tehát befektetni a roma gyermekek oktatásába annak érdekében, hogy később sikeresen el tudjanak helyezkedni a munkaerőpiacon. A cigány lakosság oktatásába való erőforrás befektetés hozadékként hamarosan megjelennek az ország gazdaságát érintő vonzatai is.

A roma emberek integrációja nemcsak társadalmi előnyökkel jár, a gazdasági előnyöket nemcsak ők, hanem azon közösségek is élvezni fogják, amelyeknek tagjai. **Növelné a gazdasági termelékenységet, csökkentené az állam által fizetett szociális támogatás összegét és növelné a jövedelemadóból származó bevételeket, ha a romák nagyobb mértékben lennének jelen a munkaerőpiacon.** A romák integrációjával járó ezen fontos gazdasági és pénzügyi hatások elősegíthetik egy olyan légkör kialakulását az általános népesség körében, amely elfogadóbb a romákkal szemben, és ezzel elősegíti az ő zökkenőmentes integrációjukat azokba a közösségekbe, amelyeknek részei.

A magyar kormány 2011-ben elfogadott Nemzeti felzárkózási stratégiája az EU 2020-ig szóló nemzeti romastratégiák keretrendszeréhez illeszkedve született meg. Számos forrás áll rendelkezésre, melyet a cigányság integrációjára fordítottak, ezzel is próbálva segíteni a helyzetükön, de támogatások nagyságrendje nem egyenesen arányos az érezhető javulással. Átfogó ellenőrzés hiányában a romaintegrációra fordított támogatások nagyságrendjéről és az igen összetett és bonyolult finanszírozási rendszer hatékonyságáról nem jelentek meg információk.

A cigányság helyzetének javítására irányuló intézkedések formái fokozatosan alakultak ki. Az egymást követő intézkedések nem voltak folyamatosak, egy idő után megszűntek. A programok kiértékelési elmaradtak. A sikeres programok széleskörű elterjesztése helyett újabb és újabb programok indultak. A régiós komplex mintaprogramok nem váltak

általános érvényűvé, a jó mintákat nem követte folyamatos, tartós finanszírozás, további széles körben elterjeszhető megvalósítási terv, kevés esetben kerültek nyilvánosságra a tapasztalatok, ezért sem láthatunk egy átfogó képet az elért eredményekről.

Célcsoport integrációjának egyik lehetősége a képeztetésük. Nem csak az iskoláskorú romákat szükséges továbbtanulásra buzdítani, hanem a roma nők is a felzárkóztatás egy kulcspontja. Egyrészt képzettséget szerzett, majd pedig munkába álló roma nők mintegy hídként szolgálnak majd a közösségük és különböző szervezetek között: zökkenő mentesebbé, hatékonyabbá teszik az együttműködést. Másrészt felvetődik a roma nők közösségen belüli hátrányainak kérdése is, hiszen a romák körében elfogadott az, hogy inkább a fiúgyermeket taníttatják. Éppen ezért fontos, hogy a képzésekben nagy arányban vegyenek részt nők, így nekik is van lehetőségük tanulni. A roma nőkre, mint a társadalom potenciális erőforrásaira kell tekintenünk. Erre a kijelentésre jó példa a Romedia Alapítvány által, kifejezetten fiatal roma nők számára megrendezett „Buvero” médiatábor, amelynek koncepciójáról a szervezet igazgatója úgy nyilatkozott, hogy: „A fiatal roma nőkben van ugyanis jelenleg a legnagyobb elfecsérelt társadalmi tőke.”

A romák iskolázottsági színvonala a különböző pozitív intézkedések ellenére is rendkívül alacsony. Képzettségi szintjük az utóbbi években ugyan jelentősen emelkedett, de a többségi társadalomtól való elmaradásuk nem mérséklődött. Valamennyi foglalkoztatási mutatójuk lényegesen rosszabb, mint a többségi társadalomé. Az iskolázatlan és szakképzetlen romák számára az elsődleges munkaerőpiac alig kínál kereső foglalkozást, és még az alkalmi munkavállalás területén is hátrányban vannak.

Foglalkoztatottsági szintjük körülbelül a fele és az egy keresőre jutó eltartottak aránya háromszorosa a nem cigány lakosságénak. Így sokuknak csupán a családi pótlék és a szociális segélyek biztosítják a megélhetéshez szükséges jövedelmet, ezért a roma háztartások fele él tartós szegénységben. Az állandósuló munkanélküliség miatt egyre szélesebb körben fenyeget az inaktivitás normává rögzülésének veszélye. Ezekre a problémákra szeretne reagálni módszertanunk, melynek célja a romák oktatása, képzése, hogy a munkaerőpiacon ők is megtalálják számításukat.

A munkaerőpiacra történő integrálás mellett nagy hangsúlyt fektetünk a romákkal szemben fennálló társadalmi és gazdasági sztereotípiák lebontására helyi szemléletformáló eszközökkel. Már a 2009-es Bélapátfalva Integrált Városfejlesztési Stratégia Humán erőforrás fejlesztésének része a roma képzések indítása, melynek célja, hogy javuljon a munkaképes korú lakosságból a szakképesítést szerezhető, a foglalkoztatásra alkalmassá tehető aránya, az általános műveltségi színvonal, csökkenjen a szociális feszültség.

4. MEGVALÓSÍTHATÓSÁG

A megvalósítás helyszíne munkanélküliségi trendjeit illetően az ország leghátrányosabb területei között szerepel, ennek megfelelően speciális foglalkoztatási igényekkel és lehetőségekkel rendelkezik. A fentiekben megfogalmazott célokra alapozva készítettük el tematikánkat. A Felhívásban meghatározott elvárásokat figyelembe véve a projekt célcsoportja Balaton, Bekölce, Bélapátfalva, Bükkszentmárton, Mikófalva, Mónosbél, Nagyvisnyó, Szilvásvárad, Egercsehi, Szúcs, mint célterületek lakossága, amely számosságát tekintve 10.294 lakost foglal magába. A teljes lakosságon belül - a helyi esélyegyenlőségi programban meghatározott esélyegyenlőségi célcsoportokra tekintettel is - meghatározásra került potenciális célcsoportunk, a roma lakosság, melyet a projekt középpontjába állítunk. Célunk, hogy az érintettek nagy aránya részt vehessen ezen az innovatívnak minősülő, de könnyen megvalósítható, felzárkózást szorgalmazó programokon, melyek az EFOP-1.5.3 pályázati konstrukció céljait szem előtt tartva kerültek kialakításra. Az önkormányzatok által rendelkezésre bocsátott kimutatások, HEP, a Helyi Emberi Erőforrás Fejlesztési Terv és a KSH statisztikai adatai alapján megvizsgáltuk az érintettek körének nagyságát, főbb társadalmi és gazdasági jellemzőit, amely alapján a bevonandó célcsoport értelmezhetővé, pontosan lehatárolhatóvá vált.

A konzorciumi partnerek lakosságát tekintve Bélapátfalva népességén belül jellemzően alacsony a romák aránya, a roma lakosság a városon belül szétszóródva él. A lakosságon belüli jelenlegi arányokról pontos szám nem áll rendelkezésre, ám az nyilvánvaló, hogy a városon belül erőteljes etnikai szegregáció nem tapasztalható. Kivételt képez ez alól a 3. számú szegregátum, ahol a családok jellemzően romák, így koncentrációjuk etnikai szegregáció veszélyével is fenyeget.

Célunk egyértelműen az, hogy a hátrányos helyzetű célcsoportokon belül, a romák munkaerő-piacra történő (vissza)integrálására életszerű, egységesen tervezhető – azonban személyre szabottan alkalmazható – módszertani ajánlásokat mutasson be, mely módszerek egyaránt alkalmazhatóak szociális intézmények, önkormányzatok, oktatási intézmények bevonásával és a vállalkozói szféra által nyújtotta képzési lehetőségekkel.

Az oktatás területén, módszertanunkkal szoros kapcsolatban, konkrét célokat is megjelöl a Nemzeti felzárkózási stratégia oldalán a következőket olvashatjuk: „Prioritások. A Kormány és az ORÖ megállapodásának megfelelően kiemelt cél, hogy:

- 20.000 roma fiatal 50 – a felzárkózásban résztvevő – szakmunkásképző iskola keretében szerezhethet piacképes szakmát
- 10.000 roma fiatal érettségit adó képzésben tanulhat
- 5.000 tehetséges roma személy felkészülhet a felsőoktatásban való sikeres részvételre.”

A hagyományos munkaerőpiaci politikai rendszereket két nagy ágra, a „passzív” és az „aktív” eszközökre szokás szétválasztani. Ebben a terminológiában, az általunk választott „aktív eszközök” közé az alábbiakat soroljuk: az álláskereső munkába lépését közvetlenül elősegítő szolgáltatások (közvetítés, tanácsadás, képzések és tréningek), valamint a regisztrált munkanélküliek foglalkoztatását vállaló munkáltatóknak nyújtott támogatások (munkahelymegtartó és -teremtő támogatások, bértámogatások, adó- és járulékkedvezmények, közcélú, közhasznú és közmunkaprogramok finanszírozása, illetve ide sorolhatjuk a vállalkozóvá, önfoglalkoztatóvá válás támogatásait is stb.)

Romák Képzését Támogató Mentor Szolgálati képzés

A **Romák Képzését Támogató Mentor Szolgálatot** azon személyek alkotják, akik a romák körében elfogadott személyek és önkormányzat, szociális intézmény, intézményfenntartó szerv munkavállalójaként, oktatási intézményi gyakornokaként vagy civil szervezet kötelékében feladat ellátásához kapcsolható munkakörben, részmunkaidőben vagy önkéntes alapon a roma személyek számára elérhető képzéseket személyesen elősegítik, támogatják.

A Szolgálatban résztvevők előképzettsége és képzése által egy naprakész információs és gyakorlati tudással és kapcsolatrendszerrel rendelkező személyek, akik a romáknak segítenek megtalálni a számukra megfelelő képzési lehetőséget. Legyen szó az általános iskolai tanulmányait be nem fejezőkről vagy a továbbtanulás és szakképesítés lehetőségeit igénybevevőkről. Ennek megfelelően a képzésre gyakorlati szemléletű, empatikus, rugalmas, de határozott fellépésű személy alkalmas, akit a romák elfogadnak és követnek. Mindemellett vállalja, hogy közvetlen segítséget nyújt információval, támogatással, javaslatokkal, kapcsolattartással az oktatási, közigazgatási, kereskedelmi szolgáltatási, de az állami, önkormányzati, egyházi, civil szervezetek által meghirdetett képzésekkel kapcsolatban is.

A Támogató Mentorok képzésének célja, hogy a résztvevő képes legyen felismerni és összekapcsolni a romák alulképztségének okait, oktatásbeli hiányait a számukra megfelelő meghirdetett képzési lehetőségekkel. Megtalálja a roma személyeket érintő hátrányokból adódó kívánatos megoldási módokat, ahhoz, hogy lehetőségük legyen elhelyezkedni a munkaerőpiacon. Empatikusan és hozzáértő módon tudjon ráérezni a támogatást kérő igényeire, érdekeire és rugalmasan alkalmazkodjon.

A módszertant alkalmazó, a programban szerepet vállaló önkormányzatok, intézmények, civil szervezetek és vállalkozások a hatékony működés elérése érdekében a térségben működő oktatási és képzőintézmény szereplőivel szorosan együttműködve alakítják ki tanácsadói, mentori, támogatói szolgálatukat.

A Támogató Szolgálat szükségességét a vizsgált célcsoport érzékenysége indokolja. A romák magas arányú munkanélküliségének problémája hat a társadalom egészére,

valamint a gazdaság növekedésére. A mentor feladata az alacsony iskolázottságu romák számára az oktatási lehetőségek felmérése, tájékoztatás, személyes és közvetlen tanácsadás, kompetenciák felmérése, információk átadása.

Képzés célja:

A Mentorok képzésének célja, hogy a résztvevő képes legyen könnyedén kommunikálni a célcsoporttal, felmérni az adott személyek szükséges képzési lehetőségeit, megtalálja a romák életkörülményeiből, lehetőségeikből adódó kívánatos megoldási módokat. Empatikusan tudjon ráérezni a támogatást kérő igényeire, érdekeire és tudjon azokhoz rugalmasan alkalmazkodni. A mentorok feladata továbbá, hogy összegyűjtse és csoportosítsa az azonos oktatást/képesítést igénylőket és közreműködjön a számukra megfelelő képzések megszervezésében.

A Mentor jelöltek szükséges kompetenciái:

- Felkészültség tanácsadásra,
- pszichológiai alapismeretek,
- oktatási kompetenciák ismerete
- tájékozottság az oktatás/képzés befejezését követő lehetőségekről,
- az oktatás jelenlegi rendszerének, tartalmának (alapképzések, szaktárgy, szakmódszertan, pedagógia, pszichológia) ismerete,
- tájékozottság minél több területen a korszerű oktatást illetően,
- elkötelezettség a romákkal való foglalkozás mellett

Jelentkezés módja:

Motivációs levél, majd szóbeli elbeszélgetés – Fontos, hogy a potenciális Mentor Szolgáltatot ellátó személyek megfelelő szociális érzékenységgel rendelkezzenek, ismerjék a célcsoportot és a mentorálandó személyek elfogadják őt. Ezt legjobban egy szóbeli

elbeszélgetés során lehet felmérni, ahol jelen van a Roma Önkormányzat, civil szervezet egy képviselője és/vagy a célcsoport egy domináns szereplője.

Képzés tematikája:

- Az alacsony iskolázottság problémáinak megismertetése
- Romák helyzetének megismerése
- Kommunikációs képesség a roma csoportokkal
- A kommunikációs nehézségek enyhítése
- Oktatás fontossága, oktatási rendszer ismertetése
- A szakmák jellemzői, szükségességük
- Emberek, célszakmák összekapcsolásának módja
- A támogatómentorok szerepe, feladatai a gyakorlatban

Képzés módja:

- frontális ismeretátadás
- gyakorlati feladatok
- szituációs feladatok
- filmnézés és elemzés

Képzés során a mentortól elvárt kompetenciák:

Fontos motivációs eszköz a „nyílt kommunikáció” a Mentorok részéről. Ez azt jelenti, hogy akkor dolgoznak megbízhatóan a résztvevők egy roma felzárkóztatási programban, ha korrekt információkat kapnak a projekt működéséről, eredményeiről, a rájuk vonatkozó eseményekről. A mentorált célcsoport különösen érzékeny erre, ha ez nem valósul meg, demoralizálja a résztvevőket.

Motiváló maga a közösség is. Fontos szabály, hogy lehetőleg közösségükben, a többiekkel együtt kell fejleszteni a roma személyeket, mert ha valakit egyedül emelünk ki, akkor a

környezete kiközösítheti őt. A haladó, fejlődő közösséghez való tartozás viszont motiváló hatású.

Mivel a célcsoport tagjainak viselkedését alapvetően elsősorban érzelmeik határozzák meg, nagyon erősen motiválja őket a közös munkában a szakemberek részéről irányukban megnyilvánuló, érzelmi elfogadás. Amennyiben sikerül a mentornak kivívni a projektrésztvevők szeretetét és tiszteletét, úgy szinte minden fenntartás nélkül elfogadják majd tanácsait és könnyű lesz felkelteni érdeklődésüket minden, a fejlődésüket elősegítő – számukra akár igen nehéz vagy szokatlan – feladat megoldása iránt is (mint pl. a rendszeres tanulás, házi feladat készítés, stb.). Ugyanakkor a konfliktus kialakulásának leggyakoribb oka is érzelmi természetű, pl. a vezető, irányító személy el nem fogadása.

A szakképzések esetében növeli a szakma iránti elkötelezettséget az „üzemlátogatás”. A adott – képzésnek megfelelő – szakmaterületen működő vállalkozások meglátogatása segíti a pozitív jövőkép kialakítását, amely hosszútávon erősíti a motivációt.

Képzés hossza:

8napos intenzív képzés, ahol a tematikába felsorolt modulokra egy-egy napot szükséges szánni.

Képzés helyszíne:

Önkormányzatok, szociális intézmények, mentor képzést szervezők által rendelkezésre bocsátott terem.

Finanszírozása:

A képzést és az azt követő mentori díj finanszírozását a szakképzést biztosító és igénylő vállalkozások, különböző felzárkóztatást támogató programok, helyi paktumok, kisebbségi önkormányzatok, civil szervezetek támogatják.

A képzés megvalósításának személyi feltételei:

- Mentori képzésre jogosult szervezet
- Képesített oktatók személye: Szociális, pedagógus, ill. más humán végzettségű szakemberek és szakképesítéssel rendelkező munkavezetők (a foglalkoztatási területen)
- Szituációs gyakorlatban résztvevők személyi feltétele
- Képzést támogató Önkormányzatok

Eszközigény:

- projektor, kivetítő
- oktató filmek
- esettanulmányok

Mentor feladata:

- Felmérje az alacsony iskolázottságúak számosságát és hajlandóságát a tanulásra az adott településen.
- Összegyűjtse és csoportosítsa az azonos oktatást/képesítést igénylőket és közreműködjön a számukra megfelelő képzések megszervezésében.
- Motiváló hatásúak a célcsoport esetében az oldott hangulatú közösségi rendezvények, ezért a mentorálás során célszerű több eseményt szervezni.
- Az elhelyezkedéshez szükséges, hiányzó, magasabb szintű képzettség megszerzését elősegítő, képzési, vagy képzést/pályakorrekciót előkészítő módszerek bemutatása, mint pl. a próba –képzés és a felzárkóztató képzés.
- A mentoráltak munkaerőpiaci státuszának emelése azáltal, hogy megszerzik a 8 általános iskolai végzettséget.

- A mentoráltak tanuláshoz és munkavállaláshoz szükséges kulcsképeségeinek fejlesztése.
- A mentoráltak önbizalmának növelése, tanulási motivációinak erősítése.
- Folyamatos nyomon követés, utókövetés.

A Mentor által alkalmazott módszerek:

- irányított beszélgetés
- szakmai előadás
- gyakorlati oktatás
- tréningjátékok
- tesztek, kérdőívek

Szakmai ajánlás a gyakorlati megvalósításra:

A Romákat Támogató Mentorok képzését elsősorban kisebbségi önkormányzatnál, civil szervezetnél dolgozó, segítői tevékenységben résztvevő szakemberek részére ajánljuk, akik magas szociális érzékenységgel rendelkeznek. Ezen kívül ajánljuk még a pedagógusi pályán, szociális munkakörben dolgozó szakembereknek, önkormányzati munkavállalóknak, egyéb intézményhálózati munkakörben tevékenykedőknek, civil támogatói munkát végzőknek. A Romákat Támogató Mentorok jogállását, munkaköri leírásában rögzített jogait és kötelességeit a munkaadó szervezetre szabva, egyedileg kell meghatározni a humán és költségvetési lehetőségek függvényében (pl: részmunkaidős, osztott munkakör, teljes munkaidős, megbízási jogviszony).

Ha a mentor feltérképezte a célcsoportokat és összekapcsolta az azonos oktatási színvonalat igénylőket, akkor lehetősége van ajánlásokat tenni az őket felzárkóztató oktatóknak. Például az általános iskolát be nem fejezetteknek az alábbi ajánlott foglalkozások szükségesek ahhoz, hogy motiváltabbak legyenek a későbbi pályaválasztást illetően és ne a NEET fiatalok sorsára lépjenek.

Ajánlott foglalkozások az általános iskolát be nem fejezetteknek

Az osztályteremben ki kell alakítani egy funkcionálisan elkülönült rész, pl. egy falfelület, ami a későbbi pályaválasztás előkészítésének felületéül szolgálhat.

Az 5. osztályban a gyűjtés, a beszélgetés, interjúk készítése lehet a cél, s mint ilyen feladatnak, megfelelő háttere lehet a tervek, fényképek, egyéb illusztrációk, esetleges eszközök, tárgyak tárlóinak az egyik fal.

Fontos és ennek a korosztálynak érdekes és tanulságos lehet az első osztályfőnöki órák egyikén elindítani egy "Játszunk Múzeumot" játékot, valamint gyűjtési vetélkedőt, amelynek első lépésben az lenne a feladata, hogy a felnőtt tudomást szerezzen a gyermekek aktuális "gyűjtőszennvedélyéről", vagy ha ilyen nincs, akkor elindítsa azt. Hétről, hétre, vagy havonta cserélve a gyűjteményeket, az első körben spontán gyűjtési akciókat lehet indítani, akár egyénileg, akár csoportosan. (Ez lényeges ismeret lehet a tanulókról a tanárnak, egyéb motivációs szempontból is.) Ez az elindításában direkt mozzanat, a későbbiekben egyre inkább spontán módon, tanulói szervezéssel folyhat, és így szolgálhatja a pályaválasztás megismerését is, oly módon, hogy a második félévtől (vagy 6. osztályos kortól) a diákok szakmacsoportonként interjúkat, fényképeket, eszközöket gyűjtenek és helyeznek el a tárlókban, ill. a falon. (a fal előkészítése, megtervezése is motivációs feladat lehet előzetesen, például a tárlók, falitáblák megformálását.)

Ugyancsak elképzelhető a szokásos iskolai jelmezbál tematikus (különböző szakmák képviselőinek) meghirdetése, megtervezése, valamint szervezése és lebonyolítása.

Vonzó feladat lehet a tanulók számára interjúk készítése egy-egy tantárgyhoz kapcsolódó szakemberekkel. Az interjúk természetesen egyeztetetők előzetesen a különböző szaktanárokkal, hiszen a gyerekek ilyen idős korban szívesen és készségesen vállalják házi feladatként és külön feladatként is egy-egy híres ember, tudós, vagy elismert szaktekintély, illetve különbözőfoglalkozású ismerősök, rokonok, szülők kikérdezését. Eleinte a gyerekek közvetlenül a körülöttük lévő világ különbözőségeit mutassák be. Ez lehet a lakókörnyezetükben előforduló foglalkozások megismerése és ismertetése akár az alábbi szempontok alapján:

- Kik miben segítenek neked abban, hogy eljuss naponta az iskoládba?
- Kik dolgoznak az utcán, azon a szakaszon, ami a lakásotoktól az iskoláig tart?
- Hány és milyen üzlet van ugyanezen a szakaszon?

A következőkben, osztályfőnöki órán, ahol lehet játékosan fejleszteni: az egyik tanuló hátára egy cédulára felírunk egy-egy foglalkozást, amit a többieknek feltett kérdésekből az illetőnek ki kell találnia. Jutalmazni is lehet a leggyorsabb megfejtőt. (Feladat lehet még a "testbeszéd" alakítása, fejlesztése, kritikája is.) Harmadik körben a falíújságra mindenki rakjon fel egy-egy olyan fotót valakiről (híres ember, vagy családtag, színész, vagy tudós: szabadon választva), amilyen szívesen lenne, illetve akinek a "bőrébe szívesen belebújna". A kiválasztáskor. Ill. a felrakáskor mindenki mondjon a képhez egy "jeligét", mely egyben a választásának az indoklása is lehetne. (Ezeknek a feladatoknak a megbeszélése fejleszti az önismeretet, külső és belső tulajdonságok részletes kifejtését.)

Negyedik körtől kezdve egy-egy foglalkozásról lehet külön tablót készíteni, de minden csere előtt csoportosan meg kell beszélni mind a pozitívumokat, mind pedig a negatívumokat. Ideális hely egy külön osztályterem kialakítása lenne, külön pályaválasztási képzettséggel rendelkező és a kötelező óraszámába beleszámító tanári vezetéssel megoldva.

Egyre fontosabb a különböző pályák egészségügyi feltételrendszerének ismerete. Ideális megoldás a gyerekek önálló munkájának elősegítése, ambicionálása.

A következő témaköröket lehet körbejárni:

- mit jelent az egészségi állapot?
- betegségek és kóros állapotok megkülönböztetése.
- feltételek, amiket egészségünk érdekében ismernünk kell, és be kell tartanunk.
- különböző foglalkozások fizikális követelményei stb.

A tanár, akár osztályfőnöki óra, akár szakkör szerűen vezet is, lényeges, hogy a fent felsorolt játékokat, foglalkozásokat az alábbiak figyelembevételével irányítsa:

- tudjon háttérből, moderátorként irányítani,
- ne pörgesse fel kérdéseivel a foglalkozás menetét,
- érezze a gondolkodás, de az unatkozás, érdektelenség jelzéseit is.
- ne szakítsa félbe a nyelvtani-stilisztikai hibázásoknál a gyereket,

- a visszahúzódókat inkább cselekvéses feladatokra biztassa,
- saját véleményét, valamelyik gyerek véleményéhez kapcsolódva ismertesse,
- hallgassa meg akkor is a gyermekvéleményét, ha a személyes normáitól el is tér.

A képzést követően a Mentortól elvárt eredmények:

- A mentoráltak munkaerőpiaci státuszának emelése azáltal, hogy megszerzik a 8 általános iskolai végzettséget és/vagy a szakképesítést.
- A mentoráltak tanuláshoz és munkavállaláshoz szükséges kulcsképségeinek fejlesztése. (alkalmazkodó-, problémamegoldó, konfliktuskezelő, kommunikációs és tervezőképesség, kitartás, stb.).
-
- Az alkalmazott oktatási módszerek és a mentori szisztéma eredményeként a lemorzsolódás csak 1–2 fő volt.
- Erősödött a mentoráltak motiváltsága a továbbtanulásra, erősödött önbizalmuk.
- A résztvevők mintát jelentettek a roma és egyéb helyi közösség és természetesen elsősorban saját családtagjaik számára. A résztvevők gyermekeinek iskolai teljesítménye javult.

5. ÖSSZEFOGLALÁS

A hátrányos helyzet következményeinek mérséklésére még mindig a képzés az egyik legalkalmasabb eszköz. A képzésekkel nemcsak az ismeretszerzés, hanem a társadalomba integrálódni képes munkavállalói attitűd elérése is lehetséges. Az elvárások teljesíthetősége, a sikernek vagy kudarcnak a megélése, a kíváncsiság felébreszthetősége, a szorongás szintje, a tanár támogatása vagy bírálata mind fontos szerepet játszik abban, ahogyan az érintett személyek teljesítenek. A személyiség gazdagítása, fejlesztése sem elhanyagolható az egyének szempontjából ahhoz, hogy a társadalomba való beilleszkedésük zavartalanul megvalósulhasson, még akkor is, ha ez egy-egy közmunkaprogram kötelező képzésén keresztül valósul is meg.

A cigányság élethelyzetének javítása olyannyira nagy feladat, – annak ellenére, hogy foglalkoztatásuk vitathatatlan prioritást élvez – a megoldást nem csak a foglalkoztatási programok kidolgozása és működtetése jelentheti, hanem ennek át kell fognia a gazdasági, oktatási, közművelődési, szociális és kommunikációs teendőket is. A cigánysággal szembeni negatív társadalmi attitűdök azt jelzik, hogy elengedhetetlenül szükség van a partnerség elvének érvényesülésére, a települési és cigány önkormányzatok, a kisebbségi és többségi társadalom civil szervezeteinek összehangolt együttműködésére, a társadalmi párbeszédre. A roma kisebbség gondjainak orvoslása a társadalmi feszültségek csökkentését, a munkaerőpiaci kínálat szélesítését és gazdasági élénkülést ígér.

A roma kisebbség munkaerő-piaci helyzetének megítélésakor figyelembe kell venni a társadalmi-gazdasági változásokat, a változások nyomán jelentkező új problémákat, de figyelembe kell venni a múltban gyökeredző hátrányokat is.

A cigánylakosságon belül a gazdaságilag aktív népesség 40% körül mozog, a nyilvántartott roma munkanélküliek becsült aránya az összes regisztrált munkanélkülihez viszonyítva megközelítően 18%, 38% nem végezte el a 8 osztályt, és 45% csak általános iskolai végzettséggel rendelkezik. Zömük tartósan munkanélküli, ezt bizonyítja az is, hogy közülük 65-70% rendszeres szociális ellátásban részesül. Munkanélkülivé válásuk előtt 85%-uk betanított, illetve segédmunkásként dolgozott. A roma munkavállalók helyzetén

a munka világába integráló komplex, készség, képzettség- fejlesztő, az előítéleteket is kezelő, a foglalkoztatást támogató programok javíthatnak.

A projektben bemutatott tevékenységek színes palettát fednek le, és minden érdekeltet képesek megszólítani. Ezeket a tevékenységeket folytatni kell a jövőben is. A megoldási lehetőségeket is helyben, de csak határozott külső (kormányzati) segítséggel lehet megtalálni, mert a helyi önkormányzatok és roma nemzetiségi önkormányzatok mozgástere és lehetőségei a problémák méretéhez és mélységéhez képest rendkívül korlátozottak.

6. Mellékletek

- Igényfelmérést alátámasztó kérdőívek
- Munkaerő-piaci erőforrás térkép – a helyzetfeltárás része

Kérdőív -1- lakosság

a TOP-1.5.3-16, Humán Szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben - „Komplex humán erőforrás fejlesztés a bélapátfalvi járásban” című pályázathoz kapcsolódóan

1. Neme:

nő

férfi

Életkora: év

2. Lakóhely (Település) megnevezése:

.....

3. Családi állapota?

nőtlen/hajadon

házastársi kapcsolatban él

élettársi kapcsolatban él

elvált

özvegy

4. Legmagasabb iskolai végzettsége:

kevesebb, mint 8 általános.....

alapfokú végzettség (8 általános)

szakiskola

szakmunkásképző

sakközépiskola, szakgimnázium, gimnázium

felsőfokú végzettség

5. Jelenleg rendelkezik munkaviszonnyal?

igen

nem

6. Kérem jelölje meg az alább felsoroltak közül jelenlegi munkaerő-piaci helyzetét:

vállalkozó

foglalkoztatott (köz munkás is)

gyermekgondozási ellátásban részesül (GYED, GYES)

háztartásbeli

nyugdíjas

.....
.....
.....

14. Mi a rossz az itteni életben?

.....
.....
.....

15. Ha megtehetné, milyen újításokat tenne az Ön településén?

.....
.....
.....

16. Milyen programokon (Klub, szakkör, képzés, fejlesztés, tanácsadás, sport) venne részt szívesen?

.....
.....
.....

17. Mi az, amihez a legjobban ért és amit szívesen megosztana másokkal?

.....
.....
.....

18. Van-e olyan érdeklődési köre, amiről szívesen tudna többet, és amit szívesen megtanulna másoktól?

.....
.....
.....

19. Igényelne-e Ön vagy családja segítséget a munkaerő-piaci helyzete javítása érdekében?

igen

nem

nem tudom

Kérdőív -2- Egyesületek, Civil Szervezetek

a TOP-1.5.3-16, Humán Szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben - „Komplex humán erőforrás fejlesztés a bélapátfalvi járásban” című pályázathoz kapcsolódóan

1. Az alábbi szervezetnél dolgozom (kérjük a szervezet pontos megnevezését)

- Önkormányzat
- Civil Szervezet
- Roma Önkormányzat
- Ifjúsági Szervezet
- Egyéb

2. Milyennek látja saját települését?

.....
.....
.....

3. Mit jelent számára e település polgárának lenni?

.....
.....
.....

4. Milyen programokat, tevékenységeket hiányol a településen?

.....
.....
.....

5. Mennyire ismeri a település lakosságát?

.....
.....

.....
.....
.....

13. Vállalna-e tevélyeges szerepet a közösségben annak érdekében, hogy segítse a hátrányos helyzetű lakosokat? Ha igen, milyen?

.....
.....
.....

14. Kit tartana arra alkalmasnak a településen, hogy bevonjuk ebbe a munkába?

.....
.....
.....

15. Ismer-e olyan vállalkozást a környéken, aki jelenleg munkaerő bővítését tervezi, vagy munkaerőhiánnyal küzd?

.....
.....
.....

16. Vett már részt korábban hasonló pályázati megvalósításban/programban?

.....
.....
.....
.....

7. Források

- A cigányság lélekszáma és helyzete egy északkelet-magyarországi felmérés tükrében, PÁSZTOR ISTVÁN ZOLTÁN–PÉNZES JÁNOS, 2018.
- A romapolitikák értékelési módszerei és a magyar kormányzatok romapolitikái Tanulmánykötet, Vizi Balázs, 2013.
- Balaton Község Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018.
- Bekölce Község Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018.
- Bélapátfalva Integrált Városfejlesztési Stratégia, 2009.
- Bélapátfalva Város Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018.
- Bükkzentmárton Község Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018.
- Észak-Hevesi 33 Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület – Helyi Vidékfejlesztési Stratégia 2014-2020
- Füzet a roma családokkal végzett közös munkához (Fundación Secretariado Gitano, Madrid 2013)
- Helyi emberi erőforrás fejlesztési terv- Komplex humán erőforrás fejlesztés a bélapátfalvai járásban 2017.
- Heves Megyei Kormányhivatal
- <http://kozfoglalkoztatás.bm.hu/>
- KSH - Munkaerőpiaci helyzetkép 2014-2018
- Mikófalva Község Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018.
- Mónosbél Község Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018.
- Nagyvisnyó Község Helyi Esélyegyenlőségi Program 2015.
- Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (nfsz.munka.hu)
- Peremhelyzetű társadalmi csoportok társadalmi és munkaerőpiaci integrációja, Csobai Judit, 2009.
- Szilvásvárads Község Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018.
- TOP-5.1.2-Foglalkoztatási Együttműködések Észak-hevesben
- www.helyicivil.hu
- www.ksh.hu
- www.nepesseg.com
- www.teir.hu